ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

1883

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣΙ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 39.

1883

Ἀριθ. 410 – Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ Η'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ' — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 – Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι – Γραφεῖον Διευθ.: Ἐπὶ τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου 30. — 6 Νοεμβρίου 1883

Ποῖος ἦταν

Ο ΦΟΝΕΥΣ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΜΟΥ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἰδὲ σελ. 689

Ἦταν πρὶν γενῇ τὸ μονοπωλεῖον τοῦ καπνοῦ 'στὴν Πόλι. Ὁ Κιαμήλης μου δὲν ἦτον παιδὶ γιὰ νὰ γένῃ *σοφτάς* καὶ νὰ κάθεται μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, καθὼς τὸν βλέπεις τώρα. Εἶχεν ἕνα συντροφικὸ καπνοπωλεῖο, ποῦ 'σὰν αὐτὸ δὲν ἦταν ἄλλο. Ὁ σύντροφός του ἐπωλοῦσε λιανικῶς 'στὴν Πόλι, καὶ τὸ παιδί μου ἐγύριζε 'σταῖς ἐπαρχίαις καὶ 'γόραζε χονδρικῶς ἀπὸ τοὺς καπνογεωργούς. Ἐκεῖ 'στὴν ἐπαρχία, ἐσχετίσθη μὲ τὸν υἱὸν ἑνὸς κτηματίου. Ἔτσι γλυκὸ παιδὶ ποῦ ἦτανε ὁ Κιαμήλης μου, ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἀγαποῦσε. Μὰ ὁ υἱὸς τοῦ κτηματίου τὸν ἀγάπησε πάρα πολύ.—Καλλιο νὰ μὴν εἶχε σώσει!—Γιατὶ τὸν ἀγάπησε κι' ὁ Κιαμήλης μου πολύ, καὶ τὸν ἔφερε 'στὴν Πόλι, καὶ 'πῆγαν 'στὸν *ἱμάμη*, καὶ ἄνοιξε τοῦ καθενὸς τὴν φλέβα, καὶ ἤπιεν ὁ ἕνας ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ ἄλλου κ' ἔγειναν *κανκαρδάσηδες* (αἱματαδελφοί). Ἐσὰν ἀγαπήθηκαν τόσο πολύ, —Ἔλα νὰ σὲ κάμω γαμβρό μου! τοῦ εἶπε. Ἔχω μιὰν ἀδελφὴ 'στὸ κτῆμά μας — ἡ ὡραία τῶν ὡραίων. Μιὰ φορὰ νὰ τὴν 'δῇς, θὰ χάσῃς τὸν νοῦ σου. — Ἐ! καὶ ὁ Κιαμήλης μου νέος ἦτανε, καὶ καλὸς ἦτανε, καὶ ἄξιος ἦτανε. Μὰ ὁ πατέρας τῆς κόρης — τὸν ἀγαποῦσε, δὲν λέγω πῶς δὲν τὸν ἀγαποῦσε — μὰ γαμβρόν του δὲν τὸν ἤθελε. Γιατὶ ἦτανε, λέγει, σουλτάνης ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ γεννιοῦνται ἀπὸ ταῖς σκλάβαις τοῦ σουλτάνου, καὶ ἤθελε νὰ πάρῃ κανένα Μπέη, κανένα Πασσά. Μὰ οἱ νέοι τὰ ἐσιάξανε μεταξύ τους, καὶ ἡ κόρη—π' ἀνάθεμά της! — ἀγάπησε τὸν Κιαμήλη τόσο πολύ, ποῦ ὁ γέρος ἀναγκάσθηκε νὰ δαγκάσῃ τὰ χείλη του καὶ νὰ σιωπήσῃ, ἔτσι ἀψὺς καὶ ὑπερήφανος ποῦ ἦταν. Γιατὶ ἄλλο παιδὶ ἀπὸ τὴν Ναζιλὲ δὲν εἶχε καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴν λυπήσῃ. Ἔτσι ἐδώσανε σημάδι καὶ ἀρραβωνιασθήκανε. Ποιὸς τὸ ἤξευρε νὰ τοὺς 'παν-δρεύσῃ τότε, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ 'στὴν Πόλι. Μὰ βλέπεις 'στὸ μεταξὺ ἔγεινε τὸ Μονοπωλεῖο, καὶ ἔκλεισαν ὅλα τὰ καπνάδικα τοῦ κόσμου, καὶ ἄφηκαν τόσους ἀνθρώπους χωρὶς δουλειά. Καὶ ὁ Κιαμήλης μου, ἄφησε ποῦ ἐζήμιωσε τόσο, μόνον ἔμεινε καὶ ἀργός. Ἔτσι ἐπῆγε 'στοῦ πεθεροῦ του νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸς ἐνασχόλησι 'στὸ κτῆμα, πότε μὲ τὸ ἕνα, πότε μὲ τὸ ἄλλο, μαζὶ μὲ τὸν γυνικοάδελφόν του, καὶ ἀπεφάσισε καὶ αὐτὸς νὰ ζήσῃ 'στὴν ἐπαρχία γιὰ τὸ *γατῆρι* τῆς ἀρραβωνιαστικῆς, ποῦ δὲν ἤθελε τώρα νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὸν πατέρα της.

— Παιδί μου, Κιαμήλη, τοῦ ἔλεγα, καρπὸς ποῦ κρατεῖ σφιχτὰ 'στὸ δένδρο του εἶναι ἄγουρος ἀκόμη. Καὶ κορίτσι ποῦ δὲν 'μπορεῖ ν' ἀφήσῃ τὸ σπίτι τοῦ γονιοῦ του δὲν εἶναι ἀκόμη γιὰ γυναῖκα.

Μὰ ὁ Κιαμήλης, ποῦ τὴν ἀγαποῦσεν, ἔκαμνεν ὅτι τοῦ 'γύρευεν ἐκείνη. Ἐσὰν ἐζύγωσεν ὁ καιρὸς τοῦ γάμου, ὁ Κιαμήλης καὶ ὁ ἀδελφοποιτός του ἀνέβησαν εἰς τ' ἄλογο γιὰ νἄλθουνε 'στὴν Πόλι νὰ ψουνίσουνε. Ὁ σιδερόδρομος ἦταν κοντά, μὰ οἱ νέοι ἀγαποῦσαν τ' ἄλογα, κ' ἤθελαν καὶ καλὰ νὰ 'μποῦνε καβαλάρηδες 'στὴν Πόλι, μὲ τὰ χρυσᾶ κομβία 'στὰ γελέκια τους, μὲ τὰ κουμπούρια 'στὴ μέση καὶ ταῖς καραβίναις 'στὴν πλάτη τους. Ἔτσι ἐξεκίνησαν μὲ τὰ φλουριὰ 'στὰ κεμέρια τους. Ἔτσι ἔφθασαν ὡς 'στὸ γεφύρι τοῦ Λουλεβουργάζ, τὸ ἴδιο τὸ γεφύρι ποῦ 'σκοτώθηκεν ὕστερα καὶ ὁ φτωχὸς ὁ ἀδελφός σου. Τὸ γεφύρι, καθὼς μὲ εἶπεν ὁ Ἐφέντης ποῦ τὸ εἶδε, εἶναι στενὸ καὶ ἀψηλό· ὁ ποταμὸς εἶναι βαθὺς καὶ γρήγορος· τὴν μιὰν ὄχθη γυμνὸς καὶ τὴν ἄλλη σκεπασμένος μὲ πολλαῖς καὶ ἄγριαις ἰτιαῖς καὶ ἄλλα δένδρα ποῦ σμίγονται μὲ τὸ δάσος ποῦ ἀρχίζει παρὰ πέρα.

Ὁ μεθυσμένος Ἐφέντης δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ὀρθότητα τῆς περιγραφῆς, διότι πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐρρυγχάλιζεν ἐξαπλωμένος παρὰ τὴν τράπεζαν.

— Μόλις εἶχαν φθάσει 'ως τὴν μέση τοῦ γεφυριοῦ, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα, καὶ ὁ Κιαμήλης, τὸ παιδί μου, εἶδε μέσ' ἀπὸ ταῖς ἰτιαῖς μιὰ φλόγα, κι' ἄκουσε μιὰ τουφεκιά! Καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ τὰ 'νοιώσῃ, παιδί μου, ἔπεσεν ὁ σύντροφός του πληγωμένος! Κ' ἐξιππάσθηκε τὸ ἄλογο τοῦ Κιαμήλη, κ' ἔγειρε 'σὲ μιὰ μεριὰ κ' ἔσπασε τὸ κάγκελο τοῦ γεφυριοῦ κ' ἔπεσε 'στὸν ποταμὸ μαζὶ μὲ τὸ παιδί μου! Θεὸς νὰ φυλάγῃ τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν κακὴ τὴν ὥρα! Ποιὸς ἤξεύρει πόσαις ὥραις ἐπάλαιψε μὲ τὸν θάνατο!

Μὰ βλέπεις δὲν ἤτανε γραφτό του. Τὸ ἄλογο εὑρέθηκε σκοτωμένο, κ' ἐκεῖνος ἐγλύτωσε. Εὐχαριστῶ σε, Κύριε! Κ'ἔτσι ποῦ ἐγλύτωσε, πάλε δόξα σοι ὁ Θεός! Τρεῖς ἡμέραις δὲν ἤξευρε ποῦ ἤτανε. 'Σὰν ἦλθε κουμπάτι 'στὸν ἑαυτό του, ἐκατάλαβε πῶς εὑρίσκεται μέσα 'σ' ἕνα μῦλο. Τόσο μακρὰ τὸν παρέσυρε τὸ ρεῦμα 'μπερδευμένον 'στὰ λουριὰ τοῦ ἀλόγου! Κι' ἂν δὲν ἐπρόφθανε νὰ τὸν γλυτώσ' ὁ μυλωνᾶς 'στὴν ὕστερη στιγμή του — "Ας ἦναι δά! Πολὺ καλὸς ἄνθρωπος δὲν ἦτο κι' ὁ μυλωνᾶς, μὰ, ἂς ἦναι. Γιατί, 'σὰν ἦλθε τὸ παιδί μου 'στὸν ἑαυτό του, ἐκατάλαβε πῶς τοῦ ἔπῆρε τὸ κεμέρι ἀπὸ τὴ μέση του. Μὰ δὲν εἶπε τίποτε. "Ετσι κ' ἔτσι θὰ τοῦ τὸ ἔδιδε μὲ τὸ χέρι του. Τὸν εὐχαρίστησε λοιπὸν ὅπως ἠμποροῦσε, κ'ἐπῆρε τὸν δρόμο, νὰ 'πᾷ 'στοῦ πεθεροῦ του τὸ κτῆμα, νὰ ἰδῇ μήν ἔπαθεν ὁ ἀδελφοποιτός του τίποτε, νὰ φέρῃ τὴν εἴδησι. Μὰ 'σὰν ἔφθασε μισαποθαμένος ὡς τὴν θύρα του, δὲν τὸν ἔβαλε μέσα. Μόνον ἐγύρισε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ γιὰ νὰ μὴν τὸν βλέπῃ, καὶ,

— 'Αφῆκες νὰ σκοτώσουν τὸν ἀδελφοποιτό σου, τοῦ εἶπε, χωρὶς ν' ἀδειάσῃς τὸ τουφέκι σου κ'ἔρχεσαι 'στὸ σπίτι μου, χωρὶς τὸ κεφάλι τοῦ φονιὰ 'στὸ χέρι σου; Εἶσαι ἄνανδρος! Εἶσαι προδότης!

Καὶ τὸν ἐσκούντησεν ἔξω, κ' ἔκλεισε τὴν θύρα! Χωρὶς ζωὴ 'στὸ κορμί του, χωρὶς παρᾷ 'στὴν τσέπη του! Ποιὸς ἠξεύρει σὲ ποιὸ κάμπο θὰ ἦσαν τώρα σκόρπια τὰ κόκκαλά του, ἂν δὲν εἶχε τὴν τύχη νὰ 'ξεπέσῃ 'στὸ χωριό σας, ἂν δὲν εὑρίσκετο ἡ ἁγία αὐτὴ γυναῖκα, ἡ βαλιδὲ ἡ μητέρα σου, νὰ τὸν πρεμαζεύσῃ 'στὸ σπίτι της καὶ νὰ τὸν κυττάξῃ. 'Εμεῖς οἱ Τοῦρκοι λέμε, πῶς ὅλ' οἱ Χριστιανοὶ θὰ πᾶνε 'στὴν κόλασι· μὰ 'σὰν συλλογιοῦμαι τὸ καλὸ ποῦ ἔκαμεν ἡ μητέρα σου, λέγω μὲ τὸν νοῦν μου: 'Σὰν δὲν πάγ' αὐτὴ ἡ Χριστιανὴ 'στὸν παράδεισο, δὲν ἠξεύρω ποιὸς Τοῦρκος θενὰ πάγῃ! "Ας ἦναι δά! Ταῖς βουλαῖς τοῦ Θεοῦ κανεὶς δὲν ταῖς ἠξεύρει!

Ὅλον ἐκεῖνο τὸν καιρὸ τὸ εἶχα χαμένο τὸ παιδί μου. Τὸ φονικὸ ποῦ ἔγεινε τὸ 'μάθαμε, μὰ ὁ 'Εφέντης δὲν ἦτο τότε ἀκόμη 'στὸν Ζαπτιέ, καὶ ὁ Σουλτάνης ὁ πεθερακαμένος τοῦ Κιαμήλη ἀπεκρίθη πῶς δὲν τὸν ξανακεῖδεν. "Ετσι τὸν ἐγράψαμε 'στὰ 'πεθαμμένα. Ὅταν ἦλθεν ὁ ἀδελφός σου καὶ μοῦ τὸν ἔφερε λιγνὸ λιγνὸ καὶ νεκροχλωμιασμένο, μ' ἐφάνη πῶς ἐβγῆκεν ἀπὸ τὸ μνῆμά του. Καὶ τόση χαρὰ νὰ δίδῃ ὁ Θεὸς 'στὴ ζωή σας, παιδί μου, ὅση χαρὰ αἰσθάνθηκα ἐγὼ ἐκείνη τὴν ἡμέρα! 'Αλήθεια ἐπέρασε πολὺς καιρὸς, μὰ 'στὰ ὕστερνὰ ἔγεινε καλὰ τὸ παιδί μου. 'Σὰν ἔγεινε καλὰ, ἐσηκώθη νὰ φύγῃ.

— Ποῦ θὰ πᾷς, παιδί μου;

— 'Στὴν ἀρραβωνιαστική μου, μητέρα, 'στὸν πεθερό μου.

— Καὶ τί θὰ πᾷς σὲ τέτοιο πεθερό, παιδί μου; ἄφησέ τον νὰ κουρεύεται!

— "Οχι, μητέρα, δὲν γίνεται. Πρέπει νὰ μάθῃ, πῶς δὲν εἶμαι οὔτε προδότης, οὔτε ἄνανδρος ἄνθρωπος. Πρέπει νὰ 'μιλήσω μαζί του.

"Ετσι ἐσηκώθηκε κ' ἐπῆγε.

"Ὑστερ' ἀπὸ δυὸ τρεῖς ἑβδομάδες ἐγύρισεν ὀπίσω χωρὶς νὰ τὸν περιμένω. Μὰ ἄλλος ἐπῆγε, καὶ ἄλλος ἐγύρισε! Ποῦ ἐπῆγε, τί ἔκαμε, λόγο δὲν μᾶς εἶπε. Μόνον, ἅμα ἦλθεν, ἔπεσε 'στὸ στρῶμα μὲ τὴν θέρμη. "Ητανε Γενάρης.

— Δὲν σοῦ τὸ εἶπα, παιδί μου, νὰ μὴ ταξειδεύσῃς μέσ' 'στὸν χειμῶνα; Νὰ ποῦ ἀρρώστησες πάλι!

— Κάλλιο νὰ ἀπέθνησκ' ἀπὸ τὸν χειμῶνα, μητέρα, παρὰ νὰ πάθω ὅ,τι ἔπαθα!

Αὐτὸ ἦταν ὅλο ποῦ μοῦ εἶπε, καὶ μοῦ ἔδωκε τὰ σημάδια, ποῦ ἐστείλαμε 'στὴν κόρη τοῦ Σουλτάνη, ὅταν τὴν ἀρραβωνιάσθηκε. Τότε ἐκατάλαβα τὴν ἀρρώστια του! Ἡ σκύλα ἐπανδρεύθηκε κ' ἐπῆρεν ἕναν ἄλλον! 'Από τὸν Θεὸν νὰ τωὔρῃ! 'Επῆρε τὸ κρῖμα τοῦ παιδιοῦ μου 'στὸν λαιμό της. Τὸν βλέπεις πῶς ἔγεινεν! 'Από τὸν καϋμό του ἐγράφθηκε δόκιμος εἰς τὸν *Τεκὲ* ἐδῶ κοντὰ μας, καὶ 'πάγει κάθε παρασκευὴ καὶ τρώγει μαζὶ μὲ τοὺς νδερβησάδες τὸ ἀριόνι, καὶ γυνατίζει μ' αὐτοὺς καὶ ἀναστενάζει, ὡς ποῦ αἱματώνουν τὰ σπλάγχνα του, καὶ χτυπᾷ τὰ στήθια του, ὡς ποῦ τὸν 'βγάλλουν λιποθυμημένον ἀπὸ τὴν μέση τους. Καὶ ἂν ἦταν μόνον τοῦτο δὲν πειράζει. Γιατὶ ὁ Σεΐχης, ὁ πρῶτος τῶν νδερβησάδων, τὸν ἀγαπᾷ πολὺ γι' αὐτὸ, καὶ μὲ εἶπε, πῶς μίαν ἡμέρα τὸ παιδί μου θενὰ γείνῃ ἅγιος. Μὰ ἕνα κακὸ ποῦ τοῦ ἔρχεται καμμιὰ φορὰ, αὐτὸ θὰ μὲ κάμῃ νὰ χάσω τὸν νοῦν μου! Τὸν εἶδες πῶς εἶναι ἥσυχος καὶ γλυκὸς καὶ σιωπηλός. Τὸ ἔγεινεν ἀφ' ὅτου ἔμαθεν πῶς ἐπανδρεύθηκεν ἡ ἀγαπητικιά του, πολὺ περισσότερον παρ' ὅτι ἤτανε προτοῦ. Μὰ καιροὺς καιροὺς τὸν βλέπεις καὶ ἀγριεύει, καὶ τὸν πιάνει μιὰ ἀνησυχία καὶ δὲν χωρεῖ μέσα 'στὰ ροῦχά του, καὶ δὲν ἠξεύρει τί κάμνει! "Ετσι καὶ σήμερα. Τὴν ὥρα ποῦ ἐμεῖς ἤμεθα 'πίσω 'στὸν κῆπο μὲ τὴν 'Ατσιγγάνα, ἐμβῆκεν ἔξαφνα 'σὰν τὸν τρελλὸ 'στὸ σπίτι, ἅρπαξε κάτι τι ἀπὸ τ' ἁρμάρι κ' ἐβγῆκε κ' ἔφυγε. 'Εμεῖς δὲν τὸν εἴδαμε. Μὰ ὁ Μιχαῆλος ποῦ ἐβάλαμε νὰ φυλάγῃ μήπως ἔλθῃς, τὸν εἶδε καὶ ἄνοιξε τὴν ἀγκάλη του νὰ τὸν ἐμπαδίσῃ. Μὰ ἐκεῖνος, 'σὰν νὰ ἔβλεπε τὸν ὄξω ἀπ' ἐδῶ 'μπροστά του, ἔβγαλε, λέγει, μιὰ βλαστημιὰ κ' ἐσκόντησε τὸν Μιχαῆλο κατὰ γῆς κ' ἐβγῆκε κ' ἔφυγε! Γι' αὐτὸ δὲν σὲ ἄνοιξε τὴν θύρα σήμερα τὸ παιδί μου, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἠθέλησε κανένα νὰ σὲ ὑποδεχθῇ. Γιατὶ ὁ Μιχαῆλος, 'σὰν ἦλθε 'στὸν ἑαυτό του, ἔπεσε κατόπι 'στὸν Κιαμήλη, μήπως καὶ τὸν φθάσῃ, μὰ δὲν εἰμπόρεσε. Καὶ ἦλθε 'πίσω νὰ μᾶς εἰπῇ τί συνέβη, κ' ἐβγῆκε πάλε, μήπως καὶ τὸν εὕρῃ πουθενὰ κοντὰ 'στὴν θάλασσα... Θεὸς νὰ φυλάγῃ τὸ παιδί μου ἀπὸ τὴν θάλασσα!

Καὶ ἀναστέναξεν ἡ γραῖα καὶ ἔδωκεν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς χειμάρρους τῶν δακρύων της!

"Αλλως ἐφανταζόμην τὸ δεῖπνον τῆς ἑσπέρας ταύτης, καὶ ἄλλως ἐτελείωσεν. 'Εδῶ ἐρρογχάλιζε, κτηνιωδῶς μεθυσμένος, ὁ πλήρης ζήλου, ὁ δραστήριος ἐκεῖνος ἀνακριτής, ὃν μέχρι τοῦδε ἐνόμιζον πρότυπον ἐγκρατοῦς, ἀφωσιωμένου ὑπαλλήλου. 'Εκεῖ ἐθρηνῴδει, βεβυθισμένη εἰς τὴν ἐσχάτην δυστυχίαν, ἡ γραῖα 'Οθωμανίς, ἥτις πρὸ τόσων ἡμερῶν ἡτοιμάζετο νὰ ἑορτάσῃ διὰ παντοίων τουρκικῶν διασκεδάσεων τὴν ἑσπέραν τῆς παρ' αὐτῇ διαμονῆς μου, καὶ ἥτις δὲν εὑρίσκεν ἀπόψε παραμυθίαν οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς τρυφερωτάτας φροντίδας τῆς μητρός μου. Καὶ ὁ Κιαμήλ ὁ νηφάλιος, ὁ σώφρων Κιαμήλ, ὅστις καὶ ἁγίασμα ἔπινε καὶ τοῦ παπᾶ τὸ χέρι 'φιλοῦσε, καὶ χάριν τοῦ ὁποίου κυρίως ἐλησμόνουν τὴν πρὸς τοὺς ὁμοθρήσκους του ἀντιπάθειάν μου, μοὶ παρουσιάζετο αἴφνης ὡς ἀνήκων εἰς τὴν μᾶλλον φανατικὴν τάξιν δερβισῶν οἰμωζόντων, ὡς ἄνθρωπος δυστυχής, τοῦ ὁποίου αἱ φρένες, ἴσως ἐκ τοῦ ἀτυχοῦς ἔρωτος, ἴσως ἐκ τῆς μεγάλης χρήσεως τοῦ ὀπίου, ἦσαν παρασεσαλευμέναι, ἔπασχον τοῦτ' αὐτὸ περιοδικὰς ἐκλείψεις! Καὶ ὅμως, μίαν στιγμὴν, ἐσκέφθην νὰ ἐξέλθω κ' ἐγὼ πρὸς ἀναζήτησίν του. 'Αλλ' ἐκτὸς ὅτι δὲν θὰ ἤξευρον ποῦ νὰ ὑπάγω, ἐσυλλογίσθην ἀργότερον τὸν αἰδήμονα, τὸν εὐλαβῆ χαρακτῆρά του, καὶ ἐφαντάσθην πόσον ἐπιβλαβῶς ἠδύνατο νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἀσθενῆ αὐτοῦ φύσιν ἡ ἰδέα, ὅτι ἔσχε μάρτυρα τῆς δυστυχίας αὐτοῦ καὶ ἐμέ, ὃν τόσον ἐξαιρετικῶς ἐτίμα καὶ ἐσέβετο. 'Επειδὴ δὲ ἡ ὥρα παρήρχετο, καὶ οὔτε ὁ ἀδελφός μου, οὔτε ὁ Κιαμὴλ ἐπέστρεφε,

— Μοῦ ἔρχεται μία ἰδέα, εἶπον, πρὸς τὰς γυναῖκας. 'Ο Μιχαῆλος βεβαίως θὰ εὕρε τὸν Κιαμήλ· ἀλλ' ὁ Κιαμὴλ, ὕστερον ἀπὸ ὅ,τι συνέβη, ἐντροπιάρης καθὼς εἶναι, θ' ἀποποιῆται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπίτι, ὡς ἐκ τῆς παρουσίας μου.

— Καλὰ τὸ νοῦρες! εἶπεν ἡ μήτηρ μου. "Ισως περιπατοῦν ἔξω εἰς τὸν δρόμον καὶ περιμένουν νὰ σβύσῃ τὸ φῶς ἀπὸ τὴν σάλλα, καὶ ὕστερα νὰ 'μβοῦνε. "Αϊντε, παιδί μου, γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχῇ περισσότερο ἡ χανούμισσα, ἔλα νὰ σὲ δείξω ποῦ θενὰ πλαγιάσῃς.

Μετά τινας ματαίας παρηγορίας πρὸς τὴν ταλαίπωρον 'Οθωμανίδα ἡ μήτηρ μου προηγήθη, μικρὸν ἐλαιόλυχνον κρατοῦσα, καὶ ἐγὼ τὴν ἠκολούθησα.

— Σοῦ ἐστρώσαμεν εἰς τὸ *κιόσκι*, μοὶ εἶπεν ἐνῷ κατηρχόμεθα τὴν κλίμακα. 'Εσὺ κοιμᾶσαι πολὺ ἐλαφρὰ, καὶ τὰ παιδιὰ 'ξυπνοῦν πρωὶ καὶ κάμνουν πολὺ θόρυβο. Γι' αὐτὸ σ' ἐστρώσαμε στὸ κιόσκι.

"Οταν ἡ μήτηρ μου ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ περιπτέρου, εὐώδης ὀσμὴ καιομένου ἀρωματικοῦ ξύλου προσέβαλε τὴν ὄσφρησίν μου. Τὰ πάντα ἐν τῷ οἰκίσκῳ ἐφαίνοντο ἐκτάκτως νυτρεπισμένα. 'Αλλ' ἡ ἀθυμία, ἣν εἶχον εἰσερχόμενος εἰς αὐτὸν, δὲν μοὶ ἐπέτρεψε νὰ περιεργασθῶ τίποτε. Μία ἀόριστος ἀνησυχία, ἓν κρυφὸν προαίσθημα ἀγνώστου τινὸς δυστυχήματος ἐκυρίευε τὴν καρδίαν μου. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἡ μήτηρ μου ἤρχησε νὰ μ' ἐρωτᾷ περὶ τῶν ὡς πρὸς τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ μου ἀνακοινώσεων τοῦ 'Εφέντου, ὑπῆρξα, τὸ ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη, λίαν αἰνιγματικὸς καὶ βραχυλόγος, καταλυπήσας αὐτὴν, χωρὶς νὰ τὸ σκεφθῶ.

Πολλὴν ἤδη ὥραν μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς μητρός μου, ἐκαθήμην ἔτι ὀκλάδην ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ χραμίου τοῦ χαμηλοῦ σοφᾶ, κύπτων πρὸς τὸ ἀμυδρὸν φῶς ἐλεεινοῦ λυχναρίου, καὶ προσπαθῶν νὰ διασκεδάσω τὰς σκέψεις καὶ τὰς ζωηρὰς τῆς φαντασίας μου εἰκόνας διὰ τῆς ἀναγνώσεως, δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τώρα τίνος βιβλίου. 'Αλλὰ τ' ἀντικείμενα τῆς νοερᾶς ὁράσεως παρεμπρόσθουν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ βιβλίου, πολὺ φωτεινότερα τῶν φύλλων αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀνάγνωσίς μου καθ' ὅλον τὸ διάστημα δὲν ἦτο παρὰ μηχανικὸς τῶν ὀφθαλμῶν περίπατος ἐπὶ τῶν γραμμῶν ἑκάστης σελίδος. Δὶς ἢ τρὶς ἐξηπλώθην χαμαὶ ἐπὶ τοῦ μοσχοβολοῦντος στρώματός μου μὲ ὄμματα διὰ τῆς βίας κεκλεισμένα, ἀλλ' εἰς μάτην. 'Η ὀσμὴ τοῦ μόσχου, ἣν ἀπέπνεον τὰ χειροκέντητα προσκεφάλαιά μου, τόσον μεθυστική, τόσον ναρκωτική, δὲν ἴσχυε νὰ ἀποκοιμίσῃ τὴν συγκίνησίν μου. 'Η ἱστορία τοῦ δυστυχοῦς Κιαμὴλ ἐξελίσσετο ἐν ζωντανᾷ εἰκόσιν ἐνώπιον τῶν κλειστῶν ὀφθαλμῶν μου. Πόσον κοινωνικός, πόσον εὐομίλητος θὰ ἦτο ἄλλοτε ὁ φιλέρημος, ὁ σιωπηλός, καὶ διὰ τοῦτο ἀνιαρὸς τώρα, σαφῶς, ὅστις κατέκτησεν οὕτως ἀσυνήθως τὴν φιλίαν ἑνὸς ἐκ τῶν Σουλτανιδῶν, οἵτινες ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἀριστοκρατίᾳ κατέχουσι τὴν ἐγωϊστικωτέραν θέσιν, μ' ὅλην τὴν προσδεύουσαν πτωχείαν των! Καὶ τί φιλία θὰ ἦτο ἐκείνη; τί ἀδελφοποίησις! 'Αναμφιβόλως ὁ νέος Σουλτάνης εὗρεν ἐν αὐτῇ εὐδαιμονίαν πολὺ πλείω τῆς συνήθους, καὶ φιλάδελφος ὤν, ἔσπευσε νὰ ποιήσῃ μέτοχον αὐτῆς καὶ τὴν ὡραίαν ἀδελφήν του. Τώρα ἐφανταζόμην τὸν Κιαμήλ, ἐν κρυφῇ εἰδυλλιακῇ ἀγάπῃ μετὰ τῆς μελλούσης μνηστῆς του, μέτοχον συγκινήσεων κ' αἰσθημάτων τόσον ἀγνώστων τοῖς ὁμοφύλοις αὐτοῦ, καὶ ὅμως τόσων φυσικῶν εἰς τὴν εὐαίσθητον αὐτοῦ καρδίαν. Τώρα πάλιν δαμαστὴν θυμοειδοῦς ἵππου, καλπάζοντα

παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀδελφοποιτοῦ του, μὲ τὴν γραφικὴν στολὴν τῆς ἐπαρχιακῆς νεολαίας, μὲ τὰ ζωηρὰ χρώματα καὶ τὸν ὁπλισμὸν αὐτοῦ ἀστράπτοντα, καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ἐφανταζόμην ἐν φοβερᾷ συγχύσει κρημνιζόμενον μετὰ τοῦ ἀφηνιασμένου ἵππου του ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὕψους τῆς γεφύρας καὶ ἀπελπιστικῶς παλαίοντα πρὸς τὴν μανίαν τοῦ ζώου, πρὸς τὴν λύσσαν τῶν σφοδρῶν ρευμάτων, πρὸς τὸν θάνατον, ὡς ἔλεγεν ἡ μήτηρ του, ἕως οὗ, ἐξαντληθεὶς καὶ ἀποκαμών, ἀφίνετο νὰ σύρεται περιπεπλεγμένος πιθανῶς εἰς τὰ λωρία τοῦ ἀναβολέως, παίγνιον τῶν ὁρμητικῶν ὑδάτων καὶ αὐτὸς καὶ τὸ ἐκπνέον ἤδη ἄλογον. Καὶ ἔπειτα ὁ συγγνὸς ἐκεῖνος ἐγωϊστής, ὁ ἀπάνθρωπος Σουλτάνης, ὅστις ἔκλειε τόσον ἀνιλεῶς τὴν θύραν αὐτοῦ εἰς τὸν ἡμιθανῆ μνηστῆρα τῆς ἰδίας αὐτοῦ θυγατρός! Καὶ ἔπειτα πάλιν ὁ δυστυχὴς Κιαμὴλ ἀσπλάγχνως ἐρριμμένος παρὰ τὸ Χάνιον τοῦ Γέρο - Μούρτου, κατατρυχόμενος ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ καὶ ὅμως ἐκτεθειμένος εἰς τὰ ψύχη τῆς νυκτὸς καὶ τοὺς καύσωνας τῆς ἡμέρας, διὰ τὴν ἀνέχειάν του, ἐξαιτούμενος ἐν τῇ παραφροσύνῃ του ἔλεος παρὰ μιᾶς βάτου, ἴσως τῆς μνηστῆς του, καὶ ἀπειλῶν νὰ σφάξῃ μίαν ἀγριαγγινάραν, ἴσως τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοποιτοῦ του! — Καὶ πῶς νὰ εὕρῃ ὁ ἀτυχὴς νέος τὸν φονέα; Καὶ πῶς νὰ ἐκδικήσῃ τὸν ἀδελφοποιτόν του; Καὶ τὸν εὗρεν ἄρά γε; καὶ τὸν ἐξεδίκησε; Καὶ ἐὰν ἐξεδίκησε τὸν ἀδελφὸν τῆς μνηστῆς του, διατί τότε τὸν ἐγκατέλειπεν ἐκείνη, ἐνῷ ὤφειλε νὰ τὸν ἀγαπᾷ διπλασίως τώρα; Βεβαίως ὁ ἥμερος τοῦ Κιαμὴλ χαρακτὴρ δὲν ἴσχυσε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἄγριον καθῆκον τῆς σκληρᾶς, τῆς αἱμοχαροῦς αὐτοδικίας. Καὶ πρὶν ἡ κακουργήσῃ πρὸς ἐκανοποίησιν τῆς θηριώδους τοῦ πενθεροῦ του καρδίας, προετίμησε νὰ φονεύσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καρδίαν διὰ παντὸς, καταστρέφων ὅλην αὐτῆς τὴν εὐδαιμονίαν. Ἴσως θὰ ἦτο καλλίτερον ἐὰν δὲν ἔκαμνεν αὐτὸς ἐξαίρεσιν· ἐὰν ἐφέρετο ὡς ἀληθὴς Ὀθωμανὸς, ἐκδικῶν τὸν ἀδελφοποιτὸν αὐτοῦ κατὰ τὸν βάρβαρον ἐκεῖνον τρόπον, ὃν παρὰ μὲν τοῖς ὁμοφύλοις του ὑπερῥᾷ ὁ νόμος, παρὰ δὲ τοῖς Χριστιανοῖς οὐδ' αὐτὴ ἡ φιλανθρωποτάτη τῆς γῆς θρησκεία ἠδυνήθη ἀκόμη νὰ καταργήσῃ.

Τοιαῦται εἰκόνες καὶ τοιαῦται σκέψεις ἀπασχόλουν τὴν διάνοιάν μου, ὅτε κρότος βημάτων ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ περιπτέρου μ' ἔκαμε νὰ τιναχθῶ αἴφνης ἐκ τῆς θέσεώς μου. Εἰσερχόμενος εἶχον ἰδεῖ ἐκεῖ χαμαὶ στρώματά τινα. Προφανῶς ὁ δι' ὃν ἦσαν προωρισμένα ἤρχετο νὰ κοιμηθῇ. Ἴσως εἶναι ὁ ἀδελφός μου, εἶπον καὶ ἤνοιξα τὴν θύραν. Ἐν τῷ ἀραιῷ τοῦ προθαλάμου σκότει διεγράφετο ἀμυδρῶς τὸ ἰσχνὸν καὶ ὑψηλὸν τοῦ Κιαμὴλ ἀνάστημα μὲ τὸ φωσφορειδῶς λευκάζον σαρίκιόν του, τὸ ὁποῖον ἤγγιζε σχεδὸν τὴν ὀροφὴν τοῦ δωματίου.

— Τὸ 'ξεύρουν μέσα πῶς ἦλθες, Κιαμήλη; Ἡ μητέρα σου ἦτο πολὺ ἀνήσυχος, εἶπον, προσπαθήσας νὰ κρύψω τὴν ἐμὴν ἀνησυχίαν.

— Τώρα 'πάγει πιά! εἶπεν ὁ Κιαμὴλ ἀκίνητος αὐτοῦ, μετὰ φωνῆς ἀνεξηγήτως παραδόξου. — Τώρα ἐτελείωσε τὸ κακό. Θὰ ἡσυχάσῃ κ' ἐκείνη, θὰ ἡσυχάσω κ' ἐγώ!

— Εὖγε, Κιαμήλη! εἶπον ἐγώ, ἐνθαρρύνων αὐτὸν νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἐγὼ τ' ἀξεύρω πῶς εἶσαι γνωστικὸ παιδί. Τ' ἀξεύρω πῶς αὐτὸ θὰ εἶναι πλέον ἡ τελευταία φορά.

— Ναί, εἶπεν ὁ Κιαμὴλ μετὰ πεποιθήσεως. — Ἡ τελευταία!

Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου, ὅταν τὸν εἶδον εἰσελθόντα εἰς τὸ δωμάτιόν μου! Ἡ ὡχρὰ μορφή του, ἐφ' ἧς ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀντηνακλᾶτο τὸ λευκὸν τοῦ σαρικίου του χρῶμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ πράσινον τοῦ ῥάσου του, ἐφαίνετο ὡς μορφὴ νεκροῦ πρὸ πολλοῦ ἐκπνεύσαντος! Τὰ χείλη του ἦσαν πελιδνὰ, οἱ ὀφθαλμοί του σβεσμένοι, αἱ κινήσεις αὐτοῦ ὡς κινήσεις πτώματος ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν μυστικοῦ τινος γαλβανισμοῦ διατελοῦντος. Οἱ δὲ συνεχεῖς παλμοὶ τῆς ἀμυδρᾶς τοῦ λυχναρίου μου λάμψεως ἀνησύχως κυμαινόμενοι ἐπ' αὐτοῦ, καθίστων τὴν ἐμφάνισίν του ῥιγηλῶς φρικαλέαν, ὡς ἐμφάνισιν νεκρικοῦ τινος φάσματος! Δὲν ἠξεύρω πῶς ἠδυνήθην νὰ τηρήσω τὴν παρουσίαν τοῦ πνεύματός μου. Ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη μετὰ φρίκης, ὅτι τὸν ἐνηγκαλίσθην καὶ τὸν ἐρίλησα πρὸς ἐνθάρρυνσιν. Τόσον πολὺς ἦτον ὁ πρὸς τὸν δυστυχῆ οἰκτός μου! Ὅταν ἡσύχασεν ὀλίγον, ἀνέπνευσεν ἐκ βάθους καὶ

— Τώρα πιὰ ἐτελείωσεν! εἶπε. Τώρα θὰ ἡσυχάσω! — Καὶ ἐξεστόμισεν ἄσημον βλασφημίαν κατά τινος τρίτου, μόνον δι' ὑβριστικοῦ ἐπιθέτου ὀνομάσας αὐτόν.

— Δὲν φθάνει ποῦ ἐσκότωσε τὸν ἀδελφοποιτόν μου, εἶπεν ἔπειτα, δὲν φθάνει ποῦ κατέστρεψε τὴν εὐτυχία καὶ τὴν ὑγεία μου, μόνο ἤρχετο κάθε 'λίγο νὰ μοῦ φαρμακώνῃ καὶ τὴν ἀθλία ζωή, ποῦ μ' ἐπερίσσευσε!

Καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι ἐγὼ δὲν εὑρίσκον τι πρόχειρον νὰ τοῦ εἰπῶ,

— Ἠεύρω, εἶπε. Ἐσὺ εἶσαι διαβασμένος ἄνθρωπος καὶ θὰ γελάσῃς. Γι' αὐτὸ δὲν σὲ εἶπα τίποτε, ὡς τώρα. Μὰ ὁ Σεΐχης τοῦ Τεκὲ μας εἶναι πεφὶ διαβασμένος ἀπὸ 'σένα, εἶναι ἅγιος. Καὶ ὁποιος κάμνει τὸν λόγο του, κάμνει τὴν βουλὴ τοῦ Θεοῦ. Τρία χρόνια τώρα μὲ καταδιώκει ὁ *βρυκόλακας*, κανεὶς δὲν μ' ἐγλύτωσε. Ἀπὸ πανηγύρι ἐπήγαινα, 'μπροστά μου τὸν εὕρισκα· 'στὸ *παζάρι* ἐπήγαινα 'μπροστά μου τὸν εὕρισκα, ὡς ποῦ μὲ ἀπέλπισε, καὶ παράτησα τὴν δουλειά μου καὶ 'πῆγα κ' ἔγεινα σοφτάς. Καλὰ ποῦ ἔκαμα! Γιατὶ ὁ Σεΐχης μας

ποῦ σὲ εἶπα, αὐτὸς μ' ἐγλύτωσε. Ἂς ἔχουμε τὴν εὐλογία του! «Μὴ τὸν βλέπεις ποῦ 'μοιάζει τὸν σκοτωμένο», μὲ εἶπεν. «Ὁ βρυκόλακας εἶναι μόνον ἕνα *τουλοῦμι* γεμάτο αἷμα. Φέρε μὲ ἕνα *μαυρομάνικο* μαχαῖρι νὰ σὲ τὸ διαβάσω· καὶ ἅμα τὸν ξαναιδῇς, τρύπα τον, νὰ χυθῇ τὸ αἷμα! Ἄλλη μιὰ φορὰ δὲν θὰ ξαναβγῇ 'μπροστά σου.

Τότε διέκρινα μετὰ φρίκης, ὅτι αἱ χεῖρές του ἦσαν καθημαγμέναι καὶ κηλιδωμένον τὸ ἔνδυμά του. Κρύος ἱδρὼς μὲ περιέλουσεν!

— Ὦ! Κιαμήλ, ἔχυσες αἷμα!

— Ὄχι! εἶναι μόνον τὸ αἷμα τοῦ βρυκόλακα, τοῦ σκοτωμένου.

— Καὶ τίνος σκοτωμένου ἦτον ὁ βρυκόλακας; ἠρώτησα ἐγὼ τρέμων καθ' ὅλα μου τὰ μέλη.

— Αὐτοῦ ποῦ 'σκότωσε τὸν ἀδελφοποιτόν μου, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος.

— Καὶ ποιὸς λοιπὸν ἐσκότωσε τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοποιτοῦ σου;

— Ποιὸς ἄλλος εἶχε τὸ καθῆκον παρὰ ἐγώ, εἶπεν ὁ Τοῦρκος μετὰ τοιαύτης ὑπερηφανείας, ὥστε νὰ τὸν βδελυχθῶ.

— Καὶ πῶς; Τέτοιο κακό! ἐψέλλισα ἔπειτα μηχανικῶς μᾶλλον καὶ ἀβουλήτως.

— Χμ! εἶπεν ὁ Τοῦρκος. Δὲν εἶναι γραμμένο 'στὸ χαρτί σας; Μάχαιραν δώσεις, μάχαιραν λάβῃς! Ὁ διάβολος ποῦ χύνει τὴν σφαῖρα γιὰ τὸν φονιὰ, χύνει καὶ μιὰ γιὰ τὸν ἐκδικητή του. Ἄκουσε λοιπόν. Ἴσως δὲν ἠξεύρεις ὅτι ὁ φονιὰς τοῦ ἀδελφοποιτοῦ μου μ' ἔκαμε νὰ κινδυνέψω, νὰ λησταευθῶ ἀπὸ ἕνα μυλωνᾶ, νὰ διωχθῶ ἀπὸ τὸν πεθερό μου, καὶ νὰ ξεπέσω ἄρρωστος 'στὸ χωριό σας. Μάθε τὸ λοιπόν, νὰ ποῦ σοῦ τὸ λέγω. Ἄμα ἦλθ' ἀπὸ τὸ σπίτι σας 'στὴν Πόλι κ' ἔννοιωσα τὸν ἑαυτό μου καλὰ, ἐπῆρα τὸ τουφέκι κ' ἐπῆγα 'πίσω 'στὸν μυλωνᾶ, ποῦ μ' ἔβγαλ' ἀπὸ τὸν ποταμὸ μισαποθαμμένο.

— Μοῦ ἔκλεψες ἕνα κεμέρι, τοῦ εἶπα, μὲ πεντακόσια φλουριά· μοῦ ἔσωσες μιὰ ζωή, πέντε παράδες δὲν ἀξίζει. Ἐσὺ ποῦ 'λογυρίζεις τόσο συχνὰ 'στὴν ἄκρη τοῦ ποταμοῦ, χωρὶς ἄλλο θὰ γνωρίζῃς ποιὸς ἐσκότωσε τὸν ἀδελφοποιτό μου, τὴν ἡμέρα ποῦ μ' ἔσυρες ἔξω. Κύτταξε τὸν λύκο τοῦ τουφεκιοῦ μου σηκωμένο! Ἂν μὲ τὸ 'πῇς, σὲ χαρίζω, ὅτι μοῦ ἔκλεψες. Ἂν τὸ κρύψῃς, χάνεις τὴν ζωή σου! — Ἔτσι τοῦ εἶπα, καὶ καλὰ ἔκαμα. Γιατὶ ὁ μυλωνᾶς ἦταν δειλὸς κλεφταποδόχος, καὶ 'σὰν εἶδε τὰ στενὰ,

— Ὑποσχέσου, μοῦ εἶπε, πῶς δὲν θὰ κάμῃς τὸ φονικὸ μέσ' 'στὸν μῦλό μου καὶ σοῦ δείχνω τὸν ἄνθρωπό σου.

Ὑποσχέθηκα.

— Κρύψου, λοιπόν, μοῦ εἶπεν, ἐδῶ ἀπὸ 'πίσου. Ὅπου καὶ νὰ ἦναι, θὰ φθάσῃ ἕνας μὲ τὸν ταχυδρομικό του σάκκο 'στὴν ἀμασχάλη, μὲ τὸ τουφέκι 'στὸν ὦμό του. Αὐτὸς εἶναι ὁ φονιὰς τοῦ σουλτανέλη. Ὀνομάζεται Χαραλαμπῆς, υἱὸς τοῦ Μητάκου. Κάθε δεκαπέντε περνᾷ τὸ ἴδιο τὸ γεφύρι, ποῦ ἔπεσες μὲ τ' ἄλογο.

Τὰ ὦτά μου ἐβόϊζον ἰσχυρῶς, μόλις τὸν ἤκουον.

Ὁ Τοῦρκος ἐξηκολούθησεν.

— Μὰ πρὶν προφθάσω ἀκόμα νὰ κρυφθῶ, νὰ κ' ἐμβῆκε τὸ σκυλὶ μέσα καθὼς μοῦ τὸ περιέγραψε. Τὸν λύκο τὸν εἶχα σηκωμένο, μὰ ἔλα ποῦ ἔδωκα τὸν λόγο μου; Ἐφοβήθηκα μὴν ἐννοήσῃ τίποτε, καὶ μὲ κάμῃ νὰ τὸν παραβῶ. Ἔτσι ἐβγῆκα, κ' ἐτράβηξα πρὸς τὸ γεφύρι. Ἀπ' ἐδῶ θὰ περάσῃ, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς. Ἐδῶ τὸν ἐκαρτέρησα, 'στὸν ἴδιο τὸν τόπο ποῦ ἔστεκεν, ὅταν ἐσκότωσε τὸν ἀδελφοποιτό μου. Ἐκεῖ τὸν εἶδα κ' ἐπλησίαζεν εἰς τὸ γεφύρι. Μὰ καθὼς ἤτανε χειμῶνας, καὶ τὰ κλαδιὰ χωρὶς φύλλα, καὶ καθὼς εἶχε τὴν ὑποψία μέσα του, μ' ἐσκιάχθηκε πρὶν ζυγώσῃ ἀψηλὰ, 'στὴν μέση τοῦ γεφυριοῦ, κ' ἐστράφη 'πίσου κι' ἄρχησε νὰ τρέχῃ. Ἔπεσα κατόπι του μ' ὅλη μου τὴ δύναμι, μὰ ἤτανε γρηγορώτερος. Δύο φοραῖς ἐτράβηξα 'πάνω του, δυὸ φοραῖς ἀπάντησε τὸ σκυλὶ φεύγοντας. Καλά!, εἶπα, ὅπου καὶ νὰ πᾷς θὰ ξαναπεράσῃς!

Ἄ! αὐτὸ λοιπὸν ἦτο τὸ στοιχειωμένον αἷμα, περὶ οὗ ἔλεγεν ὁ ἀτυχὴς ἀδελφός πρὸς τὴν μητέρα, ὅτι ἐστάκρωσε τὸν φονέα καθ' ὁδὸν καὶ τὸν ἔκαμε νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ παραιτηθῇ τῆς μετακομίσεως τοῦ ταχυδρομείου! Αἱ τρίχες μου ἠνωρθώθησαν· τὰ μέλη μου ἔτρεμον, ὡς φύλλα φθινοπώρου· δὲν ἤμην σχεδὸν κύριος τῶν αἰσθήσεών μου.

Ὁ Τοῦρκος ἐξηκολούθησε·

— Δεκαπέντε 'μέραις ἐπέρασαν, δεκαπέντε 'μέραις τὸν ἐφύλαγα καρτέρι. Ἦτανε 'στὸν καιρὸ τοῦ πολέμου. Ὁ Καϋμακάμης τοῦ τόπου ἔκοψε τὸ σιδηρόδρομο τοῦ Λουλεβουργάζ, καὶ ἔδωσε διαταγὴ νὰ φύγουν πρὸς τὴν Πόλι· ἐγὼ δὲν ἐσάλεψα. Μιὰ νύχτ' ἀκόμη ἂν 'περνοῦσε θὰ μ' ἐσκότωναν οἱ Ῥοῦσσοι. Μὰ ὁ Θεὸς μ' ἐφύλαξε καὶ μ' ἔστειλε τὸν ἄνθρωπό μου.

Ὁ ψυχρὸς ἱδρὼς ἔρρεε ποταμηδὸν ἀπὸ τοῦ μετώπου μου. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι δὶς ἐχύθην νὰ σφίγξω τὸν λαιμόν του, νὰ πνίξω τὴν ὁμολογίαν εἰς τὸν λάρυγγά του. Ἀλλ' ἡ φρίκη μὲ εἶχε κατακεραυνώσῃ. Κ' ἐνῷ ἐσωτερικῶς ἐνόμιζον ὅτι κινοῦμαι, ἐξωτερικῶς ἔμενον ἀδρανὴς, ὡς ἄνθρωπος ἀποπεπληγμένος.

Ὁ Τοῦρκος ἐξηκολούθησεν·

— Αὐτὴν τὴν φορὰ ἤμην καλὰ κρυμμένος· καὶ γιὰ νὰ τοῦ πάρω κάθε ὑποψία τὸν ἀφῆκα νὰ περάσῃ τὸ γεφύρι. Καὶ 'σὰν εἶδα πῶς κατέβηκε 'στὴν ὄχθη κ' ἔσκυψε νὰ πιῇ νερό, ἐπεφέρεν' ἀκόμη μιὰ στιγμὴ, γιὰ νὰ μὴ πάρω τὸ

κρῖμα 'στὸ λαιμό μου... Κ'ὕστερα ἐτράβηξα...

— Ὦ! Ἄθλιε! Ἐφόνευσες τὸν ἀδελφόν μου!

Τότε ἠκούσθη ἐν τῷ κήπῳ συγκεχυμένος θόρυβος, ἐν ᾧ διέκρινον τὴν φωνὴν τοῦ μικροτέρου μου ἀδελφοῦ κράζοντος:

— Ἐδώ! ἐδὼ μέσα κοιμᾶται!

Φλόγες πυρσῶν καὶ λαμπάδων ἐφώτισαν αἰματηρῶς τοὺς ἐπὶ τῶν τοίχων κισσούς, καὶ λάμψις ξιφῶν καὶ τουφεκίων ἐχώρησε διὰ τῆς μικρᾶς θύρας πρὸς τὸ περίπτερον. Ἦτον ἡ ἀστυνομία! Ἡ θύρα μου ἠνεώγη μετὰ πατάγου καὶ πρῶτος εἰσῆλθεν ὁ ἀδελφός μου.

Ἄφησ' τον νὰ τὸν πάρουν! ἀνέκραξεν. Εἶναι φονιάς! Ἐσκότωσε τὸν Χαραλαμπὴ τοῦ Μητάκου! Ἐσκότωσε τὸν χωριανό μας ἐμπρὸς 'στὰ 'μάτια μου!

Τὸ δωμάτιον ἐπλήσθη νυκτοφυλάκων, πυροσβεστῶν καὶ ἀστυνομικῶν κλητήρων. Ὁ Κιαμήλ καρφωμένος εἰς τὴν θέσιν του, ἄφηκε νὰ τὸν δέσουν χωρὶς τινος ἀντιστάσεως, χωρὶς συγκινήσεως. Ἐκεῖ προῆλθεν ἐκ τοῦ πλήθους ὁ ὁδηγῶν αὐτοὺς ἀξιωματικός, καὶ χαιρετήσας εὐγενῶς — Τί σύμπτωσις, μοῦ εἶπε, κύριε! Τί παράξενος σύμπτωσις σᾶς φέρει εἰς τὸν οἶκον τοῦ φονέως;

Τότε τὸν ἀνεγνώρισα μόλις. Τὸν εἶχον σχετισθῆ κατὰ τοὺς πηγαινοερχομούς μου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς ἀστυνομίας. Ἐγνώριζε τὴν ὑπόθεσίν μας. Καὶ εἶχεν ἀμειφθῆ διὰ πᾶσαν πρὸς εὐόδωσιν αὐτῆς προσπάθειάν του. Τὸν ἔλαβον λοιπὸν κατὰ μέρος, καὶ τῷ ἐξήγησα, πῶς ὁ ψυχρῶς καὶ ἀπαθῶς θεωρῶν ἡμᾶς Κιαμήλ, ἐφόνευσε μὲν ἄλλοτε τὸν ἀδελφόν μου, νομίζων ὅτι ἐκδικεῖται τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοποιτοῦ του, ἐφόνευσε δὲ ἀπόψε τὸν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ζητούμενον ἔνοχον ταχυδρόμον, οὗ τὴν πραγματικὴν παρουσίαν ἐξελάμβανεν, ἐν τῇ πλάνῃ του, ὡς δαιμονικὴν ἐμφάνισιν πρὸς καταδίωξίν του ἐρχομένην.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔσφιξε συμπαθητικῶς τὴν χεῖρά μου, καὶ ἀπήγαγε τὸν δεσμώτην.

Τῇ ἐπαύριον λίαν πρωῒ κατ' ἐπίμονον ἀπαίτησίν μου ἐγκατέλειπεν ἡ μήτηρ μου τὴν βδελυρὰν ἐκείνην οἰκίαν ἀπερχομένη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ χωρίον μας. Δὲν συνέφερε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν...

—

Εἶχον παρέλθει τρία περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης, ὅτε εἰσηρχόμην εἰς τὸ χωρίον μας, πρώτην φορὰν ἀφ' ὅτου τὸ ἐγκατέλιπον παῖς ἔτι ὤν. Πολλὰ μεταξὺ ἐπισυμβάντα νεώτερα δυστυχήματα εἶχον ἐπισκιάσει τρόπον τινὰ τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο. Ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον ἐπλησίαζον εἰς τὸν οἶκόν μας, τόσῳ μᾶλλον προσεκύπτεν ἐκ τοῦ βάθους τῶν χρόνων ἡ θλιβερὰ αὐτοῦ ἱστορία, τόσῳ μᾶλλον ἀνενεοῦτο. Ἡ ὁδοιπορική μου ἄμαξα παρήλαυνεν ἤδη πρὸ μιᾶς ἑτοιμορρόπου, ἐγκαταλελειμμένης οἰκίας. Πᾶς ἄλλος ἤθελεν αἰσθανθῆ βαθέως ἐλεγειακὴν θλῖψιν, ἐὰν, μετὰ μακρὰν ἐπανερχόμενος ἀπουσίαν, εὕρισκε νεκρικὴν σιγὴν ἐκεῖ ὅπου ἀφῆκεν εὔθυμον ἠχηρὸν βίον, καταστροφὴν καὶ ἐρημίαν, ἐκεῖ ὅπου ἀπέλιπε τὴν εὐεστὼ καὶ τὴν ἄνεσιν. Εἰς ἐμὲ τὰ κλειστὰ παράθυρα, οἱ χαίνοντες τοῖχοι, ἡ χορτοφυοῦσα αὐλή, ὁ ἀπερίφρακτος καὶ παντὶ λυμεῶνι ἀναπεπταμένος κῆπος, δὲν ἠξεύρω πῶς ἐνεποίει παραδόξως ἱκανοποιητικὴν ἐντύπωσιν. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐλυποῦμην, ἐὰν ἐξηκολούθει ὁ οἶκος ἐκεῖνος ν' ἀκμάζῃ. Διότι ἦτον ὁ οἶκος τοῦ Μητάκου, ὁ οἶκος τοῦ Λαμπῆ, τοῦ πρώην ταχυδρόμου. Καὶ τὸν ταχυδρόμον τοῦτον δὲν ἠδυνάμην νὰ μὴ θεωρῶ αἴτιον τοῦ φόνου τοῦ δυστυχοῦς ἀδελφοῦ μου. Ὁ καθ' αὐτὸ φονεὺς εἶχε παραφρονήσει ἐνώπιόν μου, κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην δικαστικὴν ἀνάκρισιν, εὐθὺς ὡς ἐβεβαιώθη τίνος καρδίαν διεπέρασεν ἡ σφαῖρα, ἣν διηύθυνε κατὰ τοῦ φονέως τοῦ ἀδελφοποιτοῦ του. Ἀλλ' ὡς σκοπὸν τῆς ὑπὸ τυφλῆς ἐκδικήσεως ῥιφθείσης ἐκείνης βολῆς ὁ ἔνοχος υἱὸς τοῦ Μητάκου ὑπεκατέστησε μετ' ἀθεοφόβου πανουργίας τὰ στήθη τοῦ πτωχοῦ ἀδελφοῦ μου, ὅστις εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ τὸν ὁμοιάζῃ ὄχι μόνον κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν στάσιν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὰ τὰ ἐνδύματα. Ἦτο πλέον ἀποδεδειγμένον, ὅτι μόνον διὰ τοῦτο παρέπεισε τὸν εὔπιστον νεανίαν νὰ τὸν διαδεχθῇ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του, καὶ ἐγνώσθη, ὅτι ἦτο τόσον βέβαιος περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς βδελυρᾶς πανουργίας του, ὥστε προεῖπε χαιρεκάκως καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν τοῦ ὀλέθρου τοῦ ἀδελφοῦ μου!

Ὅταν ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς οἰκίας ἡμῶν, ἐξεπλάγην ἰδὼν ἕνα πιναρόν, βακκένδυτον, γυμνόποδα Δερβίσην, ἐξερχόμενον τῆς αὐλῆς καὶ τρέχοντα ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν τῆς ἁμάξης.

— Ἀμὰν, σουλτανήμ! Κοκκώνα μπήλμεσιν!

Τὸ σῶμά μου ἀνετριχίασεν ἐκ φρίκης! Αὗται ἦσαν αἱ μόναι λέξεις, ἃς ἐξεφώνησεν ὁ Κιαμήλ, ὅτε ἐν πλήρει δικαστηρίῳ παραφρονήσας ἔπιπτε λιπόθυμος πρὸ τῶν ποδῶν μου!

— Διὰ τὸν Θεόν, Σουλτάνε μου, νὰ μὴν τὸ μάθῃ ἡ κοκκώνα!

Καὶ ὁ ἀπαίσιος ἦχος τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ἦχος, ὃν θὰ ἐνόμιζέ τις ἐξελθόντα ἐκ βαθέος τινὸς τάφου μᾶλλον παρὰ ἐκ στόματος ἀνθρώπου, ἐτάραξε τόσον τὰ νεῦρά μου, ὥστε ὅταν ἐρρίφθην εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς προσδραμούσης μητρός μου, δὲν ἠξεύρω ὁποῖον παράξενον κρᾶμα βδελυγμίας καὶ οἴκτου ἐπλήρου τὴν καρδίαν μου.

Οὕτως εἰσεχώρησα εἰς τὴν αὐλὴν στρέφων τὰ νῶτα πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν ὑπέθετον τὸ βδέλυγμα ἐκεῖνο παρακολουθοῦν με.

Παρὰ τὴν ἑτέραν τοῦ οἴκου μας πλευρὰν ἦτον ἀνοικτὴ ἡ θύρα τοῦ κήπου. Ἐν τῷ κήπῳ τούτῳ ἀκμάζει ἀκόμη μία μηλέα, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ὁποίας τόσον εὐτυχεῖς συνεπαίζομεν ἄλλοτε, ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ἀλλ' αἱ ἠχηραὶ ἐκεῖναι φωναί, οἱ παιδικοί μας γέλωτες δὲν ἀκούονται πλέον ἐκεῖ. Αἰωνία σιγὴ βασιλεύει ὑπ' αὐτήν, καὶ λευκὸς λίθινος σταυρός, πρὸ τοῦ ὁποίου καίει ἀκοίμητος λύχνος, μαρτυρεῖ τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου. Ἐκεῖ κεῖται τεθαμμένος ὁ πολύκλαυστος ἀδελφός μου. Ἐκεῖ διηύθυνα δακρυρροῶν τὰ βήματά μου. Τὰ λαμπρότερα ῥόδα, τὰ ἐκλεκτότερα ἄνθη κοσμοῦσι τὸ ἀναπαυτήριον αὐτοῦ. Ὁ κῆπος ἡμῶν ἦτο πολὺ ἀτημέλητος ἄλλοτε. Τώρα εἶναι πλήρης ἀνθέων, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς ἐὰν ἀνέβλυσαν πολυπληθῆ ἐκ τοῦ τάφου ἐκείνου καὶ διεχύθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον μέχρι τῶν ἀπωτάτων γωνιῶν τοῦ κήπου.

— Ὅλα τὰ καλλιεργεῖ ὁ φτωχὸς ὁ Κιαμήλης! ἐψιθύρισεν ἡ μήτηρ μου θλιβερῶς.

Αἱ τρίχες μου ἠνωρθώθησαν ἐκ νέου. Καὶ στραφεῖς, μετὰ σπασμωδικῶς κινουμένων χειλέων, πρὸς τὸν περὶ οὗ ἐλάλει, — Σὲ προστάζω, τὸν εἶπον, νὰ μὴ ξαναπατήσῃς εἰς τὸ σπίτι μας!

— Ὦ, ὁ ἀρίσκος! ἀνέκραξεν ἡ μήτηρ μου, μετ' ἀπεριγράπτου πόνου. Τίνος τὸ λέγεις, παιδί μου; Ἀμ' ὁ φτωχὸς οὔτε ἀκούει, οὔτε 'μιλεῖ πλέον! Εἶναι τρελλὸς ὁ καϋμένος!

Ὁ Κιαμὴλ προσήλου τοὺς ἀλαμπεῖς αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος, ὡς ἄνθρωπος οὐδόλως ἐννοῶν τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐφόρει τώρα πρασινόζωστον *κουλάφιον* Δερβίσσου, τὸ ὁποῖον τὸν καθίστα μέχρι γελοίου βαθμοῦ ὑψηλότατον. Περὶ τὸ κατεσκληκὸς αὐτοῦ σῶμα ἐκρέματο ἐρρακωμένον τὸ *καφετάνιον* τῆς εἰς ἣν ἀνῆκε μοναχικῆς τάξεως. Οἱ ἀγκῶνες αὐτοῦ διεφαίνοντο διὰ τῶν ῥηγμάτων τῶν ἱματίων του, ἀλλὰ ἦτον ἐζωσμένος λαμπρὰν δερματίνην ζώνην φέρουσαν ἐπὶ τοῦ θηλυκωτῆρος μέγαν ἐκλεκτὸν λίθον, ὄνυχα τῆς Μέκκας. Ἡ δὲ μορφὴ αὐτοῦ, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἀπαθείας ἐν ᾗ διετέλει τώρα, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἡλίου, ἐφαίνετο ὑγιεστέρα παρὰ πρότερον.

— Νὰ κουρεύωνται! Εἶπεν ἡ μήτηρ μου, βλέπουσα πρὸς αὐτὸν μετ' οἴκτου. — Τὸν ἔκαμαν ἅγιον! Ἀφ' ὅτου ἐτρελάθηκε τὸν ἔκαμαν ἅγιον. Καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι, καὶ τοῦ φέρνουν φαγητά, καὶ τοῦ φέρνουν ροῦχα, καὶ θέλουν νὰ τὸν πάρουν εἰς τοῦ καϋμακάμη τὸ σπίτι. Μὰ ἐκεῖνος δὲν τρώγει παρὰ ξερὸ ψωμί, δὲν φορεῖ παρὰ αὐτὰ ποῦ βλέπεις, καὶ κοιμᾶται κατὰ γῆς μέσ' 'στὴν ἀχυρῶνα. Καὶ δὲν θέλει νὰ φύγῃ ἀπὸ κοντά μου ὅ,τι κι' ἂν τοῦ κάμουν. Μόνον 'σὰν τὸν στενοχωρήσουν παρὰ πολύ, μόνο 'σὰν ταραχθῇ, βγάζει μία παράξενη φωνή — Γιὰ τὸν Θεό, Σουλτάνε μου, νὰ μὴν τὸ μάθῃ ἡ κοκκώνα! — Ἄλλο ἀπ' αὐτὸ δὲν ἠξεύρει τίποτε! Ὁ ἀρίσκος ὁ Κιαμήλης!

Καὶ ἐνῷ ἐκείνη ἔλεγε ταῦτα, ἐγὼ ἐσυλλογιζόμην τὴν ἀνήμερον ἄλλοτε ὀργήν της κατὰ τοῦ φονέως, τὸ παράπονόν της, ὅτι ὁ πτωχὸς ἡμῶν ἀδελφὸς ἐταράσσετο ἐν τῷ τάφῳ του, ὁσάκις ὁ φονεὺς αὐτοῦ ἐπάτει τὸ χῶμα, ἔστω καὶ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου, καὶ ἀνετριχίαζε τὸ σῶμά μου ἐκ τῆς ἰδέας, ὅτι ὁ φονεὺς ἐκεῖνος περιπατεῖ καθ' ἑκάστην ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ τάφου τοῦ θύματός του, καὶ ἔτρεμον μὴ τὸ πληροφορηθῇ ἡ ταλαίπωρος. Αὐτὸ θὰ τὴν ἐφόνευεν!

— Μολαταῦτα, τῇ εἶπον, ἐὰν τὸν διώξῃς ἐσύ, εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ φύγῃ νὰ 'πάγῃ μὲ τοὺς δικούς του. Κάμε μου τὴν χάριν καὶ διῶξέ τον ἀπὸ τὸ σπίτι μας.

— Ἀμ' τί λογῆς δά! ἀνεφώνησεν ἐκείνη σχεδὸν δακρύουσα. — Ἐγὼ θυμοῦμαι καμμιὰ φορὰ ἐκείνη τὴν σεισουράδα, ποῦ τοῦ ἔδωσε μιὰ κλωτσιὰ καὶ τὸν ἔδιωξεν ἀπὸ τὸ δωμάτιό μας, καὶ λέγω νὰ εἶχα ἕνα χέρι ἀπ' ἐδὼ ὡς 'στὴν Πόλι, νὰ τοῦ δώσω μιὰ 'στὸ θηλυκό του πρόσωπο. Καὶ σὺ μὲ λὲς νὰ τὸν διώξω ἐγὼ μὲ τὰ χέρια μου; Κεῖνος, βλέπεις, ἄφησε τὴν μητέρα του καὶ ἦρθεν εἰς ἐμένα. Κουβαλεῖ νερό, 'πάγει 'στὸν μῦλο, 'πάγει τὰ ψωμιὰ 'στὸν φοῦρνο, σκάφτει τ' ἀμπέλια, σκουπίζει τὴν αὐλή, καλλιεργεῖ τὰ λουλούδια 'πάνω 'στὸν τάφο τοῦ Χρηστάκη μας· ὡς καὶ τὸ κανδῆλι θέλει νὰ τ' ἀνάφτῃ μὲ τὸ χέρι του! Κ' ἐγὼ δὰ μαθὲς πῶς νὰ τὸν διώξω ὕστερα, ἀφοῦ τὸν ἐκύτταξα ἑφτὰ μῆνες μέσ' 'στὸ στρῶμα, 'σὰν τὸ παιδί μου! Ἂς τώβρῃ ἀπὸ τὸν Θεὸ ὁποιος τὸν ἐκατάντησε σὲ τέτοια δυστυχία! Ἔλα, νἄχῃς τὴν εὐχή μου, γυιόκα μου, ἄφες τὸν ταλαίπωρο μὲ τὴν συμφορά του, καὶ 'πές μου δὰ μαθὲς, εὑρέθηκεν ὁ φονιάς; Ὡς τόσο δὲν εἰμπόρεσε νὰ 'βρεθῇ ποιὸς ἤτανε!

— Ὄχι! ἀπεκρίθην ἐγώ, ὅστις τὸν ἔβλεπον ἐνώπιόν μου.

Διότι ἀνελογίσθην ὅσα μοὶ ἔλεγε περὶ αὐτοῦ· παρέβαλον τὴν ἀγαθότητα τοῦ παράφρονος μὲ τὴν βδελυρὰν πανουργίαν τοῦ πρώην ταχυδρόμου, καὶ δὲν ἤξευρον νὰ εὕρω, ποῖος ἐκ τῶν δύο ἦτον ὁ φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ μου!

Γ. Μ. Βιζυηνος.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν εἶχεν ἐλάττωμα, δὲν ἤθελε μετὰ τοσαύτης ἡδονῆς παρατηρεῖ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων.

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ

[Μυθιστόρημα Ἀλεξάνδρου Πουσκιν].

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 692.

Γ'.

Ἡ πολιορκία.

Πλησιάσαντες εἰς Ὀρεμβοῦργον εἴδομεν πλῆθος καταδίκων μὲ ἐξυρισμένας κεφαλὰς καὶ μὲ πρόσωπα παραμεμορφωμένα διὰ τομέων τοῦ δημίου[1], ἐργαζομένους εἰς τὰ ὀχυρώματα ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἀπομάχων τῆς φρουρᾶς. Τινὲς τούτων ἀπεκόμιζον ἐπὶ μονοτρόχων ἁμαξίων παντοειδεῖς ὕλας δι' ὧν ἦτο πεπληρωμένη ἡ τάφρος, ἄλλοι ἔσκαπτον, καὶ περαιτέρω κτίσται μετέφερον πλίνθους πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τῶν τειχῶν. Οἱ φρουροὶ μᾶς ἐκράτησαν πρὸ τῶν πυλῶν καὶ ἐζήτησαν τὰ διαβατήριά μας. Μαθὼν δ' ὁ λοχίας, ὅτι ἐρχόμεθα ἐκ τοῦ φρουρίου Βελογόρσκ, μᾶς ὡδήγησε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν στρατηγόν.

Εὗρον δ' αὐτὸν ἐν τῷ κήπῳ του. Παρετήρει τὰς μηλέας, ἃς ὁ φθινοπωρινὸς ἄνεμος εἶχεν ἀπογυμνώσῃ τῶν φύλλων, καὶ τῇ βοηθείᾳ γέροντος κηπουροῦ τὰς περιετύλισσε ἐπιμελῶς δι' ἀχύρου. Ἐν τῇ μορφῇ του ἀπετυποῦτο γαλήνη, φαιδρότης καὶ ὑγίεια. Ἠυχαριστήθη τὰ μέγιστα ἰδών με καὶ πολλὰς μοι ἔκαμεν ἐρωτήσεις περὶ τῶν τρομερῶν συμβεβηκότων, ὧν ὑπῆρξα αὐτόπτης μάρτυς. Τῷ ἀφηγήθην, ὁ δὲ γέρων μὲ ἤκουε μετὰ προσοχῆς καὶ ἐν ᾧ ἤκροᾶτο ἔκοπτε ταὐτοχρόνως τὰ ξηρὰ κλαδία.

«Δυστυχῆ Μιρονώφ! εἶπεν, ὅτε ἐτελείωσα τὴν θλιβερὰν ἱστορίαν μου· κρίμα εἶναι, ἦτο καλὸς ἀξιωματικός. Καὶ ἡ κυρὰ Μιρονώφ, ἦτο πολὺ καλὴ γυναῖκα καὶ ἤξευρε καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην νὰ ξηραίνῃ μανιτάρια. Καὶ τί ἔγεινε ἡ Μάσσα, ἡ κόρη τοῦ λοχαγοῦ;»

Τῷ ἀπεκρίθην, ὅτι ἔμεινεν ἐν τῷ φρουρίῳ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἱερέως.

«Πῶ! πῶ! πῶ! ἀνεφώνησεν ὁ στρατηγός, κακὴ δουλειά, πολὺ κακή, σύρε τώρα νὰ γυρεύῃς πειθαρχία ἀπὸ τέτοιους κακούργους».

Τῷ ἔκαμα τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὸ φρούριον τοῦ Βελογόρσκ δὲν ἀπεῖχε πολύ, καὶ ὅτι πιθανὸν ἡ ἐξοχότης του δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ στείλῃ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν δυστυχῶν κατοίκων. Ὁ στρατηγὸς ἔσεισε τὴν κεφαλὴν ἐνδοιαστικῶς. «Θὰ ἰδοῦμε, θὰ ἰδοῦμε, εἶπε, ἔχομεν καιρὸν νὰ τὰ εἰποῦμε. Σὲ παρακαλῶ νὰ ἔλθῃς νὰ πάρωμε τὸ τσαΐ 'ς τὸ σπίτι. Θὰ ἦναι ἀπόψε πολεμικὸν συμβούλιον, ἠμπορεῖς νὰ μᾶς δώσῃς ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀχρείου τοῦ Πουγάτσεφ καὶ περὶ τοῦ στρατοῦ του. Πήγαινε νὰ ἀναπαυθῇς τώρα».

Μετέβην εἰς τὸ ὁρισθέν μοι κατάλυμα, ὅπου εὗρον τὸν Σαβέλιτς ἑτοιμάζοντα τὰ τῆς ἐγκαταστάσεως. Περιέμενον ἀνυπομόνως τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν· ὁ ἀναγνώστης κατανοεῖ εὐκόλως, ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον ἐννόουν νὰ ποπουσιάσω τοῦ πολεμικοῦ ἐκείνου συμβουλίου, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἔχῃ μεγίστην ἐπιρροὴν ἐφ' ὅλου τοῦ βίου μου. Κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ὥραν, ἤμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ στρατηγοῦ.

Εὗρον ἐν τῇ οἰκίᾳ του ἕνα τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὀρεμβούργου, τὸν διευθυντὴν τοῦ τελωνείου, ἂν καλῶς ἐνθυμοῦμαι, μικρόσωμον γέροντα, χονδρὸν καὶ κόκκινον φοροῦντα μεταξύνον ἔνδυμα. Οὗτος μὲ ἠρώτησεν ἐπανειλημμένως περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰβὰν Κούσμιτς, τὸν ὁποῖον ἐκάλει κουμπάρον του, συχνάκις δὲ μὲ διέκοπτε διὰ σχετικῶν ἐρωτήσεων καὶ παρατηρήσεων ἀποφθεγματικῶν, ἐλεγχουσῶν ἂν μὴ ἄνδρα ἔμπειρον τῶν πολεμικῶν, τοὐλάχιστον ἄνδρα ἔχοντα ἔμφυτον νοημοσύνην καὶ λεπτότητα κρίσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ἦλθον καὶ οἱ λοιποὶ κεκλημένοι. Ὅτε πάντες κατελάβομεν τὰς θέσεις μας καὶ παρετέθη ἡμῖν τὸ τέϊον, ὁ στρατηγὸς ἐξέθετο ἡμῖν διὰ μακρῶν καὶ ἐν λεπτομερείᾳ τὴν ἐνεστῶσαν θέσιν τῶν πραγμάτων.

«Τώρα, κύριοι, πρέπει νὰ ἀποφασίσωμεν κατὰ τίνα τρόπον πρέπει νὰ πολεμήσωμεν τοὺς ἀντάρτας. Ἐπιθετικῶς ἢ ἀμυντικῶς; Ἑκάτερος τῶν τρόπων τούτων ἔχει τὰ καλά του καὶ τὰ κακά του. Ὁ ἐπιθετικὸς πόλεμος παρέχει περισσοτέρας ἐλπίδας περὶ ταχείας καταστροφῆς τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλ' ὁ ἀμυντικὸς εἶναι ἀσφαλέστερος καὶ οὐχὶ τόσον ἐπικίνδυνος. Ἑπομένως θὰ συλλέξωμεν τὰς ψήφους κατὰ τὴν κεκανονισμένην τάξιν δηλαδὴ συμβουλευόμενοι πρῶτον τοὺς ἔχοντας κατώτερον βαθμόν. Κύριε ἀξιωματικέ, εἴπε στραφεὶς πρός με, εὐαρεστήθητε νὰ μοὶ εἴπητε τὴν γνώμην σας».

Ἠγέρθην καὶ περιγράψας διὰ βραχέων τὸν Πουγάτσεφ καὶ τὸν στρατόν του, ἐβεβαίωσα, ὅτι ὁ σφετεριστὴς δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ντισταθῇ εἰς τακτικὸν καὶ πειθαρχοῦντα στρατόν.

Ἀκούσαντες τὴν γνώμην ταύτην οἱ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι δὲν ἀπέκρυψαν τὴν δυσαρέσκειάν των, πεποιθότες, ὅτι ἦτο ἀπόρροια θράσους προπετοῦς νεανίου. Ἠκούσθη ψίθυρος συγκεχυμένων φωνῶν καὶ διέκρινα σαφῶς τὴν λέξιν *βυζαντιάρικο*, ταπεινῇ τῇ φωνῇ ῥηθεῖσαν. Ὁ στρατηγὸς ἐστράφη πρός με καὶ μοὶ εἶπε μειδιῶν:

«Κύριε, ἀξιωματικέ, αἱ πρῶται ψῆφοι ἐν πολεμικοῖς συμβουλίοις εἶναι πάντοτε ὑπὲρ τῶν ἐπιθετικῶν μέτρων. Τώρα θὰ ἐξακολουθήσωμεν συλλέγοντες τὰς ψήφους. Κύριε σύμβουλε, εἰπέτε μας τὴν γνώμην σας.»

1. Τότε ἀπέκοπτον διὰ τομέων τοὺς φώθωνας τῶν καταδίκων· ἡ βάρβαρος αὕτη ποινὴ κατηργήθη ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου.

Ὁ μικρόσωμος γέρων, ὁ φορῶν τὸ μετάξινον ἔνδυμα, ἔσπευσε νὰ ῥοφήσῃ καὶ τὸ τρίτον κύπελλον τείου, ὅπερ εἶχε συγκεράσῃ μετ' ἀρκετῆς δόσεως ρουμίου.

«Φρονῶ, ἐξοχώτατε, εἶπεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν οὔτε ἐπιθετικῶς, οὔτε ἀμυντικῶς.

— Πῶς αὐτό, κύριε σύμβουλε; ἀνεφώνησεν ἔκθαμβος ὁ στρατηγός. Ἡ τακτικὴ δὲν περιέχει ἄλλα μέσα! πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν ἢ ἐπιθετικῶς ἢ ἀμυντικῶς.

— Ἐξοχώτατε, ἐνεργήσατε διαφθαρτικῶς.

— Αἴ! αἴ! νὰ σᾶς εἰπῶ, ἡ γνώμη σας εἶναι ὀρθοτάτη· τὴν διαφθορὰν καὶ τὸν ὄλεθρον παραδέχεται καὶ ἡ τακτικὴ καὶ θὰ ἐπωφεληθῶμεν τῆς συμβουλῆς σας· εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικηρυχθῇ ἡ κεφαλὴ ἐκείνου τοῦ ἀχρείου δι' ἑβδομήκοντα ἴσως καὶ ἑκατὸν ῥούβλια, πληρωτέα ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐξόδων τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

— Καὶ τότε, διέκοψεν ὁ διευθυντὴς τοῦ τελωνείου, νὰ γίνω κριὰρι τῆς κιργησίας ἀντὶ συμβούλου, ἂν αὐτοὶ οἱ κλέπται δὲν μᾶς παραδώσουν δεμένον χειροπόδαρα τὸν *ἀταμάν* τους.

—Θὰ σκεφθῶμεν καὶ θὰ ὁμιλήσωμεν καὶ πάλιν περὶ αὐτοῦ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ στρατηγός. Διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον ἅμως ἀνάγκη νὰ γίνῃ καὶ στρατιωτικὴ ἐνέργεια. Κύριοι, δώσατε τὰς ψήφους σας κατὰ τὴν νόμιμον τάξιν.»

Ὅλαι αἱ γνῶμαι ἦσαν ἐναντίαι τῆς ἰδικῆς μου. Οἱ συγκροτοῦντες τὸ συμβούλιον ἐσπούδαζον τίς πλείονα νὰ σωρεύσῃ ἐπιχειρήματα, περὶ τῆς ὀλίγης πεποιθήσεως, ἣν ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν εἰς τὸν στρατόν, περὶ τοῦ ἀβεβαίου τῆς νίκης, περὶ τῆς ἀνάγκης συνετῆς καὶ οὐχὶ παρατόλμου ἐνεργείας καὶ τῶν τοιούτων. Πάντες συνεφώνουν, ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ μείνωμεν ὄπισθεν ἰσχυροῦ λιθίνου τείχους προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν πυροβόλων, ἢ νὰ ῥιψοκινδυνήσωμεν ἐν ἀνοικτῷ πεδίῳ. Ὅτε τέλος ἐξήνεγκον πάντες τὴν γνώμην αὐτῶν, ὁ στρατηγὸς ἐτίναξε τὴν τέφραν τῆς πίπας του καὶ ἐξεφώνησε τὸν ἑπόμενον λόγον·

«Κύριοι, ὀφείλω νὰ σᾶς φανερώσω, ὅτι συμφωνῶ καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τὴν γνώμην τοῦ κυρίου ἀξιωματικοῦ ἐδῶ· ἐπειδὴ ἡ γνώμη αὕτη βασίζεται ἐπὶ τῶν κανόνων τῆς ὑγιοῦς τακτικῆς, τῆς προτιμώσης πάντοτε τὰς ἐπιθετικὰς κινήσεις τῶν ἀμυντικῶν.»

Ἐπίγησε πρὸς στιγμὴν καὶ ἐπλήρωσε καπνοῦ τὴν πίπαν του· ἡ φιλοτιμία μου ἱκανοποιήθη. Ἐκύτταζα ὑπερηφάνως τοὺς πολιτικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐκρυφομίλουν πρὸς ἀλλήλους μετὰ προδήλου ἀνησυχίας καὶ δυσαρεσκείας.

«Ἀλλά, κύριοι, ἐξηκολούθησεν ὁ στρατηγὸς στενάξας, ἐν ᾧ ταὐτοχρόνως διὰ τοῦ ἀνοιχθέντος στόματός του ἐξέπεμψε κυκνὸν νέφος καπνοῦ, δὲν τολμῶ νὰ ἀναλάβω τόσον μεγάλην εὐθύνην, προκειμένου περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐπαρχιῶν τῶν ἐμπεπιστευμένων εἰς ἐμὲ παρὰ τῆς Αὐτῆς Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, τῆς χαριτοβρύτου μου Ἀνάσσης. Διὰ τοῦτο ἀναγκάζομαι μετὰ λύπης νὰ ταχθῶ μὲ τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας, ἥτις ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ σύνεσις καὶ ἡ λογικὴ ἐπιτάττουσι νὰ περιμείνωμεν ἐντὸς τῆς πόλεως τὴν ἐπαπειλοῦσαν ἡμᾶς πολιορκίαν καὶ νὰ ἀποκρούσωμεν τὰς ἐφόδους τοῦ ἐχθροῦ διὰ τοῦ πυροβολικοῦ ἡμῶν καὶ εἰ δυνατὸν δι' ἐξόδων, καλῶς διωργανωμένων.»

Ἦλθε καὶ ἡ σειρὰ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων νὰ μὴ κυττάζωσι μυκτηριστικῶς. Τὸ συμβούλιον διελύθη. Ἐγὼ δ' ἐνδομύχως κατεθλίβην διὰ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ σεβαστοῦ στρατιώτου, ὅστις ἐναντίον τῆς πεποιθήσεώς του, ἀπεφάσισε νὰ κολουθήσῃ τὴν γνώμην ἀνδρῶν ἀμαθῶν καὶ ἀναρμοδίων νὰ κρίνωσι τὰ τοιαῦτα ζητήματα.

Μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ περιφήμου ἐκείνου πολεμικοῦ συμβουλίου, ὁ Πουγάτσεφ, ἐκπληρῶν κατὰ γράμμα τὴν ὑπόσχεσίν του, ἐπλησίασεν εἰς Ὀρεμβοῦργον. Ἀπὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως κατώπτευσα τὸ στράτευμα τῶν ἀνταρτῶν. Μοὶ ἐφάνη δ' ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐδεκαπλασιάσθη ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐφόδου, ἧς ἐγενόμην μάρτυς αὐτόπτης. Οἱ ἀνταρται ἐκέκτηντο προσέτι καὶ πυροβόλα, παραληφθέντα βεβαίως ἐκ τῶν μικρῶν φρουρίων, ἅπερ εἶχε κυριεύσῃ ὁ Πουγάτσεφ. Ἀναλογιζόμενος τὴν ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου, προέβλεπον, ὅτι ἐπὶ μακρὸν χρόνον θὰ ἐμένομεν καθειργμένοι ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ Ὀρεμβούργου, καὶ μοῦ ἤρχετο νὰ κλαύσω ἀπὸ τὸ κακόν μου.

Οὐδαμῶς προτίθεμαι νὰ περιγράψω τὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ὀρεμβούργου, διότι τοῦτο εἶναι ἔργον τῆς ἱστορίας καὶ ὁ τόπος του δὲν εἶναι ἐν ἀπομνημονεύμασιν οἰκογενειακοῖς. Ὅθεν διὰ βραχέων λέγω, ὅτι ἕνεκα τῆς ἀπρονοησίας τῶν ἀρχῶν, ἡ πολιορκία ἐκείνη ἀπέβη καταστρεπτικὴ εἰς τοὺς κατοίκους, οἵτινες καὶ λιμὸν καὶ παντοειδεῖς ἄλλας στερήσεις ὑπέστησαν. Ὁ ἐν Ὀρεμβούργῳ βίος καθίστατο ἀφόρητος, πάντες δ' ἐναγωνίως ἀνέμενον τὴν μοιραίαν τῶν πραγμάτων ἔκβασιν καὶ πάντες ἐγγύτερον δι' ὅσα ἔπασχον. Οἱ κάτοικοι ἐπὶ τέλους συνείθισαν τὰς βόμβας, τὰς πιπτούσας ἐπὶ τῶν οἰκιῶν των, καὶ αὐταὶ δ' αἱ ἔφοδοι τοῦ Πουγάτσεφ οὐδόλως ἐτάρασσον πλέον αὐτούς. Ἐστενοχωρούμην ὑπερβολικά· ὁ χρόνος παρήρχετο βραδέως. Οὐδεμίαν ἐπιστολὴν ἠδυνάμην νὰ λάβω ἐκ Βελογόρσκ, διότι ἡ συγκοινωνία ἦτο διακεκομμένη, ὁ δὲ χωρισμὸς ἀπὸ τῆς Μαρίας μ' ἐβασάνιζε. Μόνη δ' εὐχάριστος ἀσχολία μοὶ ὑπελείπετο οἱ στρατιωτικοὶ περίπατοι.

Εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ Πουγάτσεφ ὤφειλον ἀξιόλογον ἵππον, μεθ' οὗ ἐμοίραζα τὸ πενιχρὸν σιτηρέσιόν μου. Καθ' ἑκάστην ἐξηρχόμην ἐκτὸς τῶν προμαχώνων, καὶ ἐπυροβόλουν κατὰ τῶν προσκόπων τοῦ Πουγάτσεφ. Ἐν ταῖς τοιαύταις δ' ἀψιμαχίαις ἐνίκων συνήθως οἱ ἀντάρται, ὡς ἔχοντες ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια καὶ ἐξαιρέτους ἵππους. Τὸ τεταλαιπωρημένον ἱππικὸν ἡμῶν δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ντιπαραταχθῇ κατ' αὐτῶν. Ἐνίοτε ἐποίει ἐξόδους καὶ τὸ ἡμέτερον λιμῶττον πεζικόν, ἀλλ' ἕνεκα τῆς πυκνῆς χιόνος τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιχειρήσῃ τι γενναῖον κατὰ τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ τοῦ ἐχθροῦ. Ματαίως δὲ τὸ πυροβολικὸν ἐξέπεμπε τοὺς κεραυνούς του ἀπὸ τῶν προμαχώνων, διότι κατὰ τὰς ἐξόδους δὲν ἐδύνατο νὰ προχωρήσῃ ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας τῶν κατεσκληκότων ἵππων. Αὕτη ἦτο ἡ ἡμετέρα τακτικὴ καὶ ταύτην τὴν τακτικὴν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὀρεμβούργου ἐκάλουν συνετὴν καὶ περισκεμμένην.

Μίαν ἡμέραν, ὅτε κατωρθώσαμεν νὰ τρέψωμεν εἰς φυγὴν καὶ νὰ κατασβέσωμεν ἰσχυρὸν ἀπόσπασμα, κατέφθασα ἕνα Κοζάκον ὑσερήσαντα τῶν ἄλλων καὶ ἡτοιμαζόμην νὰ τὸν πλήξω διὰ τῆς τουρκικῆς σπάθης μου, ὅτε ἐκεῖνος ἀποκαλύψας τὴν κεφαλὴν ἐφώναξε·

«Καλημέρα, Πιότρ Ἀνδρέιτς· τί κάνεις; εἶσαι καλά;»

Ἀνεγνώρισα τὸν ἡμέτερον *οὐριαδνίκ*. Ἀγαλλίασις δὲ μὲ κατέλαβεν, ἰδόντα αὐτόν·

«Καλημέρα, Μάξιμιτς, τῷ εἶπον· ἔχεις πολὺν καιρὸν ποῦ λείπεις ἀπὸ τὸ Βελογόρσκ;

— Λίγον καιρὸν ἔχω, πατεράκη μου Πιότρ Ἀνδρέιτς, χθὲς μόλις ἦλθα ἀπὸ ἐκεῖ· ἔχω καὶ ἕνα γράμμα γιὰ λόγου σας.

— Ποῦ εἶναι; ἀνέκραξα παράφορος.

— Ἀπάνω μου τὸ ἔχω, ἀπεκρίθη ὁ Μάξιμιτς, θεὶς τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον του. Ὑπεσχέθηκα εἰς τὴν Παλάσκαν νὰ προσπαθήσω νὰ τὸ δώσω εἰς τὰ χέρια σας.»

Μοὶ ἐνεχείρισε συνεπτυγμένον χάρτην, καὶ ἀπῆλθε παραχρῆμα ἐν καλπασμῷ. Ἐγὼ δὲ ἀνοίξας τὸν χάρτην ἀνέγνων ἐν μεγάλῃ ψυχικῇ ταραχῇ τὰ ἑπόμενα·

«Ἦτο θέλημα Θεοῦ νὰ χάσω διὰ μιᾶς τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου. Δὲν ἔχω πλέον ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε γονεῖς, οὔτε προστάτας. Καὶ προστρέχω εἰς ὑμᾶς, διότι ἤξευρον ὅτι πάντοτε ἠθέλατε τὸ καλόν μου καὶ εἶσθε πάντοτε ἕτοιμος νὰ βοηθῆτε τοὺς πάσχοντας. Παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὴ παραπέσῃ αὐτὸ τὸ γράμμα μου. Ὁ Μάξιμιτς μοῦ ὑπεσχέθη πῶς θὰ φροντίσῃ νὰ δοθῇ εἰς τὰς χεῖράς σας. Ἤκουσε καὶ ἡ Παλάσκα τὸν Μάξιμιτς νὰ λέγῃ, πῶς ἀπὸ μακρὰν σᾶς βλέπει συχνὰ εἰς τὰς ἐξόδους, καὶ πῶς ἀψηφεῖτε ὅλους τοὺς κινδύνους, χωρὶς νὰ συλλογίζεσθε διόλου καὶ ἐκείνους ποῦ παρακαλοῦν τὸν Θεὸν μὲ δάκρυα διὰ σᾶς. Ἔμεινα πολὺν καιρὸν ἄρρωστη, καὶ ὅταν ἐπὶ τέλους ἔγεινα καλά, ὁ Ἀλέξεϊ Ἴβανιτς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐδῶ φρούραρχος εἰς τὴν θέσιν τοῦ μακαρίτου πατρός μου, ἐβίασε τὸν παπᾶ Γερασίμ νὰ μὲ παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖράς του, φοβερίσας αὐτὸν μὲ τὸν Πουγάτσεφ. Μένω εἰς τὸ σπίτι μας καὶ ἔχει καὶ μὲ φυλάττουν. Ὁ Ἀλέξεϊ Ἴβανιτς μὲ βιάζει νὰ τὸν ὑπανδρευθῶ. Λέγει πῶς μοῦ ἔσωσε τὴν ζωήν, ἐπειδὴ δὲν ἐμαρτύρησε τὸν ὅλον τῆς Ἀκουλίνας Παμφιλόβνας, ὅταν μὲ παρέστησεν ὡς ἀνεψιάν της εἰς τοὺς λῃστάς· ἀλλ' ἐγὼ ἠμπορῶ καλλίτερα νὰ ποθάνω παρὰ νὰ γίνω σύζυγος ἑνὸς ἀνθρώπου, ὡς τὸν Σβαμπρίνην. Φέρεται μὲ πολλὴν σκληρότητα πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ φοβερίζει, πῶς ἂν δὲν ἀλλάξω γνώμην, ἂν δὲν παραδεχθῶ τὰς προτάσεις του θὰ μὲ ὑπάγῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ κακούργου ὅπου θὰ μὲ εὕρῃ ἡ τύχη τῆς Ἐλισάβετ Χαρλώφ[1]. Παρεκάλεσα τὸν Ἀλέξεϊ Ἴβανιτς νὰ μοῦ παραχωρήσῃ ὀλίγον καιρὸν διὰ νὰ σκεφθῶ. Μοῦ ἔδωσε διορίαν τριῶν ἡμερῶν· ἂν ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας δὲν γίνω σύζυγός του δὲν ἔχω πλέον νὰ περιμένω ἔλεος ἀπὸ αὐτόν. Ὦ πατέρα μου Πιότρ Ἀνδρέιτς, εἶσθε ὁ μόνος προστάτης μου. Ὑπερασπίσατέ με τὴν δυστυχισμένην κόρην. Ἱκετεύσατε τὸν στρατηγὸν καὶ ὅλους τοὺς ἀρχηγούς σας νὰ μᾶς στείλουν βοηθείας ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα καὶ ἔλθετε καὶ ὁ ἴδιος, ἂν ἠμπορῆτε. Μένω εὐπειθὴς ὀρφανὴ »ΜΑΡΙΑ ΜΙΡΟΝΩΦ».

Μικροῦ δεῖν παρεφρόνησα, ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην. Ἔσπευσα νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πόλιν, κεντῶν ἀνηλεῶς διὰ τῶν πτερνιστήρων τὸν δυστυχῆ ἵππον μου. Ἐν ᾧ δ' ἔτρεχον πλεῖστα σχέδια ἀνεκυκλοῦντο ἐν τῇ κεφαλῇ μου πρὸς λύτρωσιν τῆς ταλαίνης κόρης, ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐνέκρινον ὁριστικῶς. Φθὰς εἰς τὴν πόλιν, ἐπορεύθην κατ' εὐθεῖαν εἰς τοῦ στρατηγοῦ καὶ εἰσῆλθον δρομαῖος εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Περιεπάτει οὗτος ἐν τῷ δωματίῳ, καπνίζων διὰ τῆς ἐκ σηπίου πίπας του. Ἰδών με ἐστάθη· ἡ ὄψις μου βεβαίως τῷ ἐνεποίησεν αἴσθησιν, διότι μὲ ἠρώτησε μετά τινος ἀγωνίας περὶ τοῦ αἰτίου τῆς εἰσόδου μου.

«Ἐξοχώτατε, τῷ εἶπον, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς, διότι σᾶς θεωρῶ ὡς πατέρα. Μὴ ἀπορρίψητε τὴν αἴτησίν μου, πρόκειται περὶ τοῦ μέλλοντός μου, περὶ τῆς ὑπάρξεώς μου.

— Τί τρέχει, πατέρα μου; ἠρώτησεν ὁ στρατηγὸς ἔκθαμβος· τί ἠμπορῶ νὰ κάμω διὰ σέ; Ὁμίλει.

— Ἐξοχώτατε, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ πάρω ἓν τάγμα πεζικοῦ καὶ μίαν δημοιρίαν Κοζάκων διὰ νὰ ὑπάγω νὰ κυριεύσω τὸ Βελογόρσκ.»

Ὁ στρατηγὸς μὲ ἐκύτταξεν ἀτενῶς, ὑποθέτων ἀναμφιβόλως ὅτι ἔχασα τὸν νοῦν, καὶ δὲν ἠπατᾶτο παραπολύ.

«Τί; τί; νὰ κυριεύσῃς τὸ φρούριον Βελογόρσκ; εἶπεν ἐπὶ τέλους.

— Σᾶς ἐγγυῶμαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας, ἐπανέλαβον παραφόρως, ἀφήσατέ με μόνον νὰ κάμω ἔξοδον.

— Ὄχι, νέε μου, εἶπεν ἐκεῖνος ἀνανεύσας. Εἰς τόσον μεγάλην ἀπόστασιν ὁ ἐχθρὸς θὰ σᾶς ἀπέκοπτεν εὐκόλως πᾶσαν συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ κυρίου στρατηγικοῦ σημείου, καὶ οὕτω θὰ κατώρθου εὐκολώτατα νὰ νικήσῃ μεγάλην καὶ ἀποτελεσματικὴν νίκην. Ἄρα διακοπῇ ἡ συγκοινωνία, βλέπεις...» Κατελήφθην ὑπὸ φόβου ἰδών, ὅτι παρεσύρετο εἰς συζητήσεις περὶ ζητημάτων τῆς τακτικῆς, καὶ ἔπεσα νὰ τὸν διακόψω.

«Ἔλαβον πρὸ μικροῦ, τῷ εἶπον, μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν κόρην τοῦ λογαγοῦ Μιρονώφ. Μοῦ ζητεῖ βοήθειαν. Ὁ Σβαμπρίνης τὴν βιάζει νὰ γείνῃ σύζυγός του.

— Ἀλήθεια! Ὦ! αὐτὸς ὁ Σβαμπρίνης εἶναι πολὺ ἐλεεινὸς ἄνθρωπος! Ἂν μοῦ πέσῃ ἐστὰ χέρια, θὰ τὸν στείλω ἀμέσως εἰς τὸ στρατοδικεῖον καὶ εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας θὰ τὸν τουφεκίσωμεν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ φρουρίου. Ἀλλ' ὡς τότε πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπομονήν.

— Νὰ ἔχωμεν ὑπομονήν! ἀνέκραξα ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. Ἀλλ' ἕως τότε αὐτὸς θὰ βιάσῃ τὴν Μαρίαν.

— Ὦ! ἀπεκρίθη ὁ στρατηγός. Αἴ καὶ μὲ τοῦτο τί; δὲν θὰ πάθῃ δὰ πολὺ μεγάλο δυστύχημα. Προτιμότερον δι' αὐτὴν εἶναι νὰ γείνῃ σύζυγος τοῦ Σβαμπρίνη, ὁ ὁποῖος ἠμπορεῖ τώρα νὰ τὴν προστατεύῃ. Καὶ ὅταν τὸν τουφεκίσωμεν, τότε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, θὰ εὑρεθοῦν οἱ ἀρραβωνιστικοί. Αἱ νόστιμοι νέαι χήραιδὲν μένουν πολὺν καιρὸν ἀνύπανδροι. Θέλω νὰ εἴπω πῶς μία χήρα εὑρίσκει εὐκολώτερον ἄνδρα.

— Προτιμότερος ὁ θάνατος, εἶπον παραφόρως, παρὰ νὰ τὴν ἀφήσω εἰς τὸν Σβαμπρίνην.

— Ἀ! μπά! εἶπεν ὁ γέρων, τώρα καταλαμβάνω! φαίνεται πῶς εἶσαι κτυπημένος διὰ τὴν Μαρίαν Ἰβανόβναν. Τότε ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα. Καϋμένο παιδί! Ἀλλὰ τί νὰ σοῦ κάμω; δὲν ἠμπορῶ πάλιν νὰ σοῦ δώσω ἓν τάγμα καὶ πεντήκοντα Κοζάκους. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη εἶναι παράλογος, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀναλάβω τὴν εὐθύνην».

Ἐταπείνωσα τὴν κεφαλὴν ἀπελπις. Αἴφνης ἰδέα τις μοὶ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν μου, ὁποία δέ τις ἦτο αὕτη ὁ ἀναγνώστης θὰ ἴδῃ ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφαλαίῳ, καθὼς ἔλεγον οἱ παλαιοὶ μυθιστοριογράφοι.

[Ἕπεται συνέχεια].

**Π.

1. Κόρη ἑτέρου φρουράρχου, ἣν βιάσας πρῶτον ἀπέκτεινεν ὁ Πουγάτσεφ.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΚ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Καὶ πάλιν περὶ ἠλεκτρισμοῦ. — Πλεονέκτημα σπουδαῖον αὐτοῦ εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν δυνάμεων. — Ἐπὶ ἑνὸς τηλεγραφικοῦ σύρματος τρέχουσι χιλιάδες ἵππων δυνάμεως.—Ἑταιρίαι εἰς παραγωγὴν καὶ διανομὴν δυνάμεων ἐν ταῖς διαφόροις πόλεσιν. — Χρησιμοποίησις τῶν μέχρι τοῦδε ἀπαλλομένων δυνάμεων τῶν παραγομένων ἐν τῇ πίρῃ ἡμῶν φύσει.—Πρώτη μελέτη πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν ἐν τῇ πόλει τῆς Γενεύης. — Ἐπιτυχῆ πειράματα ἐν Παρισίοις τοῦ Μαρκέλλου Δεπρὲ ἐνώπιον ἐπιτροπῆς τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν.—Τὸ πρῶτον ἠλεκτροκίνητον ἀεροστατον. — Ἠλεκτρικὴ εὐμετακόμιστος λυχνία εἰς οἰκιακὴν χρῆσιν.—Μικροσκοπικὴ ἠλεκτρικὴ λυχνία ἐν καρφίδι λαιμοδέτου. — Ὁριστικὴ σύστασις τῆς ἐν Παρισίοις κεντρικῆς διεθνοῦς ἠλεκτρικῆς ἑταιρίας.

Ὁ ἠλεκτρισμὸς εἶναι τὸ μέγα ζήτημα τῆς ἐποχῆς μας· ἡ προσοχὴ πάντων εἶναι ἐστραμμένη πρὸς αὐτόν, ὅστις μετ' ὀλίγον καθίσταται ἡ ψυχὴ τοσαύτης προόδου.

Ἐν δυσὶν ἐπανειλημμένοις χρονικοῖς ἐπραγματεύθημεν περὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ νεωτέρων προόδων, καὶ δὲν εἴμεθα ἔτι ἢ εἰς τὴν ἀρχήν. Ἐὰν δ' ἀπεπειρώμεθα νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν καὶ τῶν ἐλαχίστων ἐφαρμογῶν αὐτοῦ τῶν τε ὑφισταμένων καὶ τῶν μελετωμένων γενέσθαι, πόσας στήλας τῆς «Ἑστίας» δὲν ἠθέλομεν ἀναγκασθῆ νὰ πληρώσωμεν!

* * *

Ἐν τῇ προηγουμένῃ ἡμῶν διατριβῇ εἴδομεν, ὅτι ἡ ἐν τοῖς σταθμοῖς παραγομένη δύναμις διὰ τῶν δυναμοηλεκτρικῶν μηχανῶν τοῦ Siemens ἐπέμπετο μακρὰν εἰς τὰ ἠλεκτροκίνητα tramways διὰ τῶν σιδηρῶν τροχιῶν, ἢ διὰ μεταλλικοῦ σύρματος.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἓν πλεονέκτημα ἀξιόλογον, σπουδαῖον τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, οὗτινος ὁ ἀτμὸς στερεῖται.

Ὁ ἀτμὸς δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἢ ἐπὶ τοῦ τόπου, ἔνθα παράγεται.

Ἐὰν ἐπεσκέφθητε ποτὲ ἐργοστάσιόν τι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐπιδεικτικῶς ἐξαγγέλλουσι τὴν ὕπαρξίν των μακρόθεν διὰ στροφαλίγκων μελανωποῦ καπνοῦ ἐξ ὑψιδμήτων καπνοδοχῶν ἀναθρώσκοντος, οἱ διευθυνταὶ αὐτοῦ ἐπέδειξαν βεβαίως ὑμῖν τὴν βαρεῖαν καὶ θορυβώδη ἀτμομηχανήν, τὴν παράγουσαν τὴν δύναμιν τῶν τόσων ἵππων ἀτμοῦ. Ἡ δύναμις λοιπὸν αὕτη τῆς ἀτμομηχανῆς στρέφει πρώτην τινὰ παρ' αὐτὴν κειμένην τροχαλίαν, ἥτις διά τινος περιβάλλοντος ἱμάντος στρέφει διὰ τοῦ *πηγαινοερχομοῦ* (va-et-vient) αὐτοῦ δευτέραν τροχαλίαν, μεταδίδουσαν τὴν κίνησιν εἰς τὰς διαφόρους μηχανὰς τοῦ ἐργοστασίου.

Ἡ δευτέρα τροχαλία αὕτη ἀπέχει ἐκ σᾶς πρώτης μόνον δεκάδα τινὰ μέτρων. Ἄρα ἡ δύ-

ναμις τῶν ἀτμομηχανῶν δὲν μεταφέρεται διὰ τῶν δύο τροχαλιῶν καὶ τοῦ συνδέοντος αὐτὰς ἱμάντος, ἢ μόλις εἰς παρακείμενόν τι διαμέρισμα, εἴτε εἰς ὑπερκειμένην ὀροφήν.

Πλὴν ἡ δύναμις, ἡ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ παραγομένη, εἴδομεν ὅτι στέλλεται πολὺ μακράν. Ὁποία λοιπὸν μεταμόρφωσις δὲν ἐπιφυλάσσεται μετ' ὀλίγον διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ αὐτοῦ. Δὲν μένει ἢ τὰς δύο τροχαλίας ν' ἀντικαταστήσωσι διὰ δύο δυναμοηλεκτρικῶν μηχανῶν καὶ τῶν ἱμάντα τῶν δέκα μέτρων δι' ἠλεκτρικοῦ σύρματος χιλιάδων μέτρων καὶ ἰδοὺ μεταφερομένην τὴν δύναμιν τῆς ἀτμομηχανῆς εἰς πολλὰ χιλιόμετρα μακράν!

Εἶναι τοῦτο ἀρά γε δυνατόν;

* * *

Ἡ πραγματοποίησις αὕτη ἤθελε φανῇ ἀληθῶς θαῦμα, ἂν μὴ ἤμεθα σήμερον ἐν πλήρει αἰῶνι τῶν θαυμάτων!

Καὶ ὄντως, δι' ἑνὸς τηλεγραφικοῦ σύρματος θὰ πέμπωνται εἰς τὸ μέλλον ὄχι πλέον τηλεγραφήματα, ἀλλὰ δυνάμεις διατηροῦσαι ὁλόκληρα ἐργοστάσια μιᾶς πόλεως.

Διὰ τοῦ σύρματος κατὰ βούλησιν θὰ δυνάμεθα νὰ στέλλωμεν μακράν, νὰ διανέμωμεν δεξιόθεν, ἀριστερόθεν, πανταχοῦ, δυνάμεις ἱκανὰς εἰς συντήρησιν πλήθους διαφόρων μηχανῶν. Διότι ἅπαξ τοῦ γορδίου δεσμοῦ λυθέντος, τί θέλει κωλύσει ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ν' ἀπολύωμεν νὰ τρέχωσιν ἐπὶ ἑνὸς λεπτοῦ σύρματος χιλιάδας ἵππων δυνάμεως;

Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο ὄνειρον!

Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐν Παρισίοις ἠλεκτρικῇ ἐκθέσει ἡ πραγματικότης ἦτο ψηλαφητή, προσιτὴ εἰς πάντας τοὺς ἐπισκέπτας. Εἰκοσιεπτὰ ῥαπτικαὶ μηχαναὶ εἰς διαφόρους θέσεις τοῦ εὐρέος μεγάρου τῆς ἐκθέσεως τοποθετημέναι καὶ συγκοινωνοῦσαι διὰ τοῦ μηχανήματος τοῦ Δεπρὲ εἰργάζοντο θαυμασίως καὶ κανονικώτατα διὰ τῶν πεμπομένων πρὸς αὐτὰς διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος δυνάμεων. Ἦτο δὲ δυνατὸν πρὸς τούτοις δι' ἐπιτηδείων ἐλατηρίων νὰ διακοπῇ ἡ ἐργασία εἰς τινας τῶν ῥαπτικῶν αὐτῶν μηχανῶν, χωρὶς αἱ ἄλλαι ἐν τούτοις νὰ ἐπηρεασθῶσι κατ' ἐλάχιστον εἰς τὴν κανονικότητα τῆς ἐργασίας των.

Ἐπίσης διὰ τοῦ αὐτοῦ μηχανήματος τοῦ Δεπρὲ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ διετηροῦντο καὶ ἄλλαι μηχαναί, ὡς διαπριστικαί, διατρητικαὶ τῶν μετάλλων, ῥυκανιστικαί, τορνευτικαὶ κλπ. καὶ τέλος ἠλεκτροκίνητα μουσικὰ ὄργανα.

* * *

Οὕτω λοιπὸν δὲν ἀπέχομεν πολὺ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν μεγάλαι ἑταιρίαι σχηματιζόμεναι ἐν ταῖς διαφόροις πόλεσι θέλουσιν ἱδρύει μέγα κέντρον παραγωγῆς δυνάμεως, ἣν εἶτα θέλουσι διανέμει κατὰ τὰς ἀνάγκας ἑκάστου ἰδιώτου εἰς ὁλοκλήρους συνοικίας ἀκριβῶς ὡς διανέμουσι σήμερον τὸ φωταέριον. Θὰ δύνασθε δὲ τότε καὶ ὑμεῖς νὰ λαμβάνητε, ὅσην θέλετε, δύναμιν, λογιζομένην δι' ὀργάνου, ὡς τὸ νῦν γαζόμετρον, διὰ τὴν κίνησιν τῆς ῥαπτικῆς σας ἢ ἄλλης οἱασδήποτε μηχανῆς. Ἐὰν δὲ νῦν ταράττῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸν ὕπνον ὑμῶν ὁ ἀνιλεὴς θόρυβος ἀτμομηχανῆς γειτονός τινος ἐνοχλητικοῦ, δὲν θέλει ἴσως βραδύνει ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ἐν τηλεγραφικὸν σύρμα εἰσδύον ἐκεῖ θέλει κομίσει σὺν τοῖς ἵπποις δυνάμεως καὶ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν καὶ εὐχαρίστησιν ὑμῶν.

* * *

Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη, ἵνα αἱ δυνάμεις παράγωνται πάντοτε ἐξ ἠλεκτρικῶν μηχανῶν ἢ ἐξ ἠλεκτρικῶν συμπυκνωτήρων, ὅπως μεταφέρωνται διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος μακράν· ὄχι! Ὁποιανδήποτε δύναμιν, ὁθενδήποτε προερχομένην, εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιήσωμεν καὶ μεταφέρωμεν κατὰ θέλησιν διὰ τῶν μεσολαβουσῶν καταλλήλων ἠλεκτρικῶν συσκευῶν.

Πᾶσαν παραγομένην δύναμιν εἴτε ἐξ ἀτμομηχανῶν, εἴτε ἐκ μηχανῶν ἐνεργουσῶν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος, εἴτε ἐκ καταρρακτῶν ποταμῶν, περισυλλέγοντες ἐν δυναμοηλεκτρικῇ μηχανῇ θέλομεν πέμπει ἐκ ταύτης δι' ἠλεκτρικοῦ σύρματος μακρὰν εἰς ἑτέραν δυναμοηλεκτρικὴν μηχανήν, ἥτις οὕτω θέλει τεθεσθαι εἰς ἐνέργειαν καὶ παράγει δύναμιν κινητήριον χρησιμοποιουμένην κατὰ βούλησιν.

Οὐδὲν πλέον περὶ ἡμᾶς θὰ χάνεται, οὐδεμία δύναμις ὑπὸ τῆς φύσεως θὰ παράγεται εἰς μάτην. Ὁ ἄνεμος αὐτὸς δὲν θέλει πνέει τοῦ λοιποῦ ἀνωφελῶς· ἡ δύναμις τῶν ἀστάτων καὶ ἰδιοτρόπων ῥευμάτων αὐτοῦ θέλει χρησιμοποιεῖσθαι· οἱ ποταμοί, οἱ χείμαρροι, οἱ καταρράκται, ὅσον δήποτε καὶ ἂν κεῖνται μακρὰν ἐκ τῶν κέντρων τῶν πόλεων, θέλουσι χρησιμεύει· τὸ παρεμβαλλόμενον σύρμα θέλει εἰσδύει παντοῦ.

* * *

Οὕτως ὁ Νιαγάρας ἐν Ἀμερικῇ, ὅστις πίπτει ἐξ ὕψους 50 μέτρων καὶ παράγει δύναμιν ὑπολογιζομένην εἰς 2 ἑκατομμύρια ἵππων ἀτμοῦ, θέλει μετ' ὀλίγον χρησιμοποιεῖσθαι ἐκεῖ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ καὶ ταῖς ἄλλαις μεγαλοπόλεσι τῆς βορείας Ἀμερικῆς.

Ἐπίσης αἱ δυνάμεις αἱ παραγόμεναι ὑπὸ τῶν καταρρακτῶν τῶν ἐκ τῶν Ἄλπεων πηγαζόντων μεγάλων εὐρωπαϊκῶν ποταμῶν, οἷον τοῦ Ῥήνου, τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ ἄλλων, θέλουσι χρησιμοποιεῖσθαι ἐν Παρισίοις, Βερολίνῳ, Βιέννῃ, καὶ ἀλλαχοῦ.

Τὸν παρελθόντα μόλις μῆνα Σεπτέμβριον ἐγένετο ἐν τῇ ἐνταῦθα Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν σπουδαιοτάτη ἀνακοίνωσις, καθ' ἣν ἡ πόλις τῆς Γενεύης ἐν Ἑλβετίᾳ πρώτη ἐσκέφθη νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς προόδου αὐτῆς.

Ὁ Ῥοδανὸς ποταμὸς ἐγκαταλείπων τὴν λίμνην Léman, παρ' ἣν κεῖται ἡ πόλις τῆς Γενεύης, σχηματίζει καταρράκτην, οὗ ἡ δύναμις ὑπολογίζεται εἰς 7 περίπου χιλιάδας ἵππων ἀτμοῦ. Ἤδη λοιπὸν μελετᾶται, ὅπως ἡ μέχρι τοῦδε ἀπολλυμένη αὕτη σπουδαία δύναμις τοῦ καταρράκτου, χρησιμοποιηθῇ εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν διαφόρων ἐργοστασίων της.

Ἐπίσης ἀπό τινος ἐνταῦθα ἐν διαφόροις ἐργοστασίοις ἐπωφελοῦνται τῶν ἀτμομηχανῶν των, ἵνα δι' ἠλεκτρικοῦ σύρματος πέμπωσι κινητήριους δυνάμεις εἰς παρακειμένας ἀποστάσεις, ἃς ἐκεῖ χρησιμοποιοῦσι κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἀνάγκας.

* * *

Ἐπὶ τῆς λύσεως τοῦ μεγάλου τούτου ἐπιστημονικοῦ προβλήματος τῆς χρησιμοποιήσεως μακρὰν διὰ τῶν ἠλεκτρικῶν συσκευῶν οἱωνδήποτε δυνάμεων πρὸ καιροῦ καταγινόμενος ὁ κ. Μάρκελλος Δεπρὲ καὶ φθάσας εἰς σημεῖον εὐάρεστον, ἐσχάτως ἐποίησε τὰ πειράματα αὐτοῦ ἐνώπιον ἐπιτροπῆς ἐκλεχθείσης πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν.

Ὁ κ. Δεπρὲ εἶχε τοποθετήσει μηχανήν, ἥτις παρήγαγεν, ἀδιάφορον διὰ ποίου μέσου, δύναμιν 9 ἵππων. Παραπλεύρως ταύτης ὑπῆρχεν ἑτέρα μηχανὴ κινητήριος, ἥτις συνεκοινώνει μετὰ τῆς πρώτης διὰ μεσολαβήσεως τῶν ἠλεκτρικῶν συσκευῶν οὕτως, ὥστε κυρίως ἀπεῖχεν αὐτῆς 17 χιλιόμετρα, διότι πράγματι τὸ ἠλεκτρικὸν σύρμα, ὅπερ συνέδεεν αὐτὰς εἶχε μῆκος 17 χμ. Αἱ μηχαναὶ αὗται ἐτέθησαν πλησίον ἀλλήλων πρὸς τὸν σκοπὸν μόνον, ὅπως ἡ παρατήρησις τῆς ἐπιτροπῆς ἦ ἄμεσος.

Ἂν καὶ αἱ μηχαναὶ αὗται δὲν ἦσαν ἱκανῆς τελειότητος, ἐν τούτοις τὰ ποτελέσματα κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐπιτροπῆς ἦσαν σπουδαιότατα.

Ἡ παραγομένη δύναμις 9 ἵππων ὑπὸ τῆς πρώτης μηχανῆς, ἀπορροφωμένη ὑπὸ τῶν ἠλεκτρικῶν συσκευῶν καὶ μεταφερομένη διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος τῶν 17 χμ. εἰς τὴν δευτέραν μηχανὴν παρήγαγεν ἐν αὐτῇ ἐργασίαν 5 περίπου ἵππων.

Ἡ ἀπώλεια τῶν δυνάμεων κατὰ τὴν μεταφορὰν ταύτην φαίνεται ἐκ πρώτης τάξεως μεγάλη· πλὴν ἀφ' ἑνὸς αἱ μηχαναὶ δὲν ἦσαν καλῶς καὶ μετὰ προσοχῆς κατεσκευασμέναι, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἐλάττωμα τοῦτο δὲν εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ θεραπευθῇ.

* * *

Ὅ,τι προεβλέπομεν ἐν τῇ δευτέρᾳ διατριβῇ μας περὶ ἠλεκτρισμοῦ πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος μηνὸς (31 Αὐγούστου) ἐπραγματοποιήθη προχθὲς μόλις.

Εἴχομεν ὀνειροπολήσει τὴν ἀνακάλυψιν τῆς διευθύνσεως τῶν ἀεροστάτων διὰ τοῦ ἠλεκτροκινητῆρος, καὶ τὸ ὄνειρον ἡμῶν αὐτὸ ἤδη λαμβάνει σάρκα. Τὸ πρῶτον πείραμα πρὸς τοῦτο, ὅπερ θέλει μείνει ἀξιομνημόνευτον εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἐπιστήμης, ἐγένετο πρό τινων μόλις ἡμερῶν (8 Ὀκτωβρίου) ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Τισσανδιέ.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτῶν σκάφος, ἐκ λεπτοῦ ἰνδοκαλάμου πεπλεγμένον ὄν, ἐκρέματο ἐξ ἀεροστατικῆς σφαίρας ἐπιμήκους ἐν εἴδει μεγάλου ἰχθύος 28 μέτρων τὸ μῆκος καὶ 9 μέτρων τὸ πλάτος ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς.

Τὸ ἐπίμηκες τοῦτο ἀερόστατον πεπληρωμένον καθαροῦ ὑδρογόνου ἔφερεν ἐν αὐτῷ μηχανὴν δυναμοηλεκτρικὴν καὶ μίαν συστοιχίαν ἠλεκτρικῆς στήλης διὰ διττοχρωμικοῦ κάλεος, αἵτινες ἐκίνουν ἕλικα τεθειμένην ὄπισθεν τῆς ἐπιμήκους σφαίρας καὶ διευθύνουσαν τὴν ὅλην ἐναέριον ναῦν.

Αἱ ἐλπίδες τῶν κατασκευαστῶν δὲν ἐπληρώθησαν ἐντελῶς βεβαίως, ὡς εἰς πάντα τὰ πρῶτα πειράματα· πλὴν τὰ ποτελέσματα εἰσὶν ἐντελῶς ἐνθαρρυντικὰ καὶ οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἀφίνουσιν, ὅτι θέλουσι ποτὲ ἐπιτύχει πληρέστατα.

Οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ ἀνῆλθον μετὰ τοῦ ἀεροστάτου αὐτῶν εἰς ὕψος 500 μέτρων, ἄνωθεν τοῦ δάσους τῆς Βουλωνίας, τοῦ εἰς τὸ δυτικὸν ἄκρον τῆς πόλεως τῶν Παρισίων κειμένου καὶ ἐκεῖ ἐξετέλεσαν πειράματα τῆς κατὰ βούλησιν διευθύνσεως τῆς ἀεροπόρου νηός των, παρεκκλίναντες πολλάκις δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῆς φορᾶς τοῦ ῥεύματος τοῦ ἀνέμου.

Οὕτω λοιπὸν οἱ ἀδελφοὶ Τισσανδιὲ τέμνουσιν ἤδη τὴν ὁδὸν πρὸς τὰ ἠλεκτροκίνητα ἀεροναυτικὰ πειράματα.

* * *

Ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω τὴν ἠλεκτρικὴν στήλην διὰ τοῦ διττοχρωμικοῦ κάλεος.

Τοῦτο μᾶς ὑπενθυμίζει νέον ἤδη εὐφυέστατον σχέδιον ἠλεκτρικῆς στήλης διὰ τοῦ διττοχρωμικοῦ κάλεος, ἥτις κατὰ πρῶτον ἐκτεθεῖσα κατὰ τὴν τὸ παρελθὸν θέρος ἔκθεσιν τῆς γαλλικῆς πόλεως Caen ἐβραβεύθη ἐπαξίως.

Εἶναι δ' αὕτη ἐξαίρετος, διότι ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς της εἶναι ἐπιτηδειότατος καὶ ταχέως θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὸν οἰκιακὸν ἠλεκτρικὸν φωτισμόν, ὡς καὶ δι' ἄλλας οἰκιακὰς χρήσεις. Ἐν σμικρῷ ὄγκῳ φέρει πολλὰ ἠλεκτρικὰ στοιχεῖα, ἡ διατήρησις τῶν ὁποίων δὲν εἶναι πολὺ δαπανηρά.

* * *

Διὰ τοῦ εὐφυοῦς τούτου ὀργάνου 6 ἠλεκτρικῶν στοιχείων ἐπενοήθη καὶ κατεσκευάσθη ὅλως νεωστὶ *οἰκιακὴ ἠλεκτρικὴ λυχνία*, ἥτις, ὡς καὶ πᾶσα κοινὴ λυχνία, εἶναι εὐμετακόμιστος πανταχοῦ τῆς οἰκίας, ἥτις δύναται νὰ ἐνεργῇ ἐπὶ 20 περίπου κατὰ συνέχειαν ὥρας μετὰ ἐντάσεως τριῶν καὶ πλέον κηρίων, καὶ ἥτις δὲν εἶναι δαπανηροτέρα τοῦ ἀεριόφωτος.

Οὕτως ἐντὸς τοῦ ὑποβάθρου τῆς λυχνίας τίθεται ἡ ἠλεκτρικὴ στήλη ἐξ στοιχείων. Διὰ μέσου δὲ ὀδοντωτοῦ τινος κρεμαστῆρος, οὗ οἱ ὀδόντες ἐγγομφοῦνται ἐντὸς κοχλίου, ὡς καὶ εἰς τὰς κοινὰς λυχνίας, δυνάμεθα κατὰ βούλησιν νὰ ὑψῶμεν τὰ ἐλάσματα τοῦ ψευδαργύρου ἐκτὸς τῆς ἐν τῷ ἀγγείῳ διαλύσεως, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ λειτουργῇ ἡ λυχνία, καὶ ὅπως ἀποφύγωμεν τὴν ταχεῖαν φθορὰν αὐτῶν.

Τοιουτοτρόπως δυνάμεθα, ὅταν θέλωμεν, νὰ θέσωμεν εἰς ἐνέργειαν τὴν λυχνίαν. Στρέφομεν τὸν κοχλίαν, ὁ ὀδοντωτὸς κρεμαστὴρ κατέρχεται, τὰ ἐκ ψευδαργύρου ἐλάσματα ἐμβυθίζονται ἐν τῇ διαλύσει τοῦ ἀγγείου, μεταξὺ τῶν πλακιδίων τοῦ ἄνθρακος, καὶ τὸ ὅλον μηχάνημα λειτουργεῖ, ἡ δὲ ἐξ ἄνθρακος θρυαλλὶς τῆς λυχνίας ἀναφλέγεται. Τούναντίον δὲ ὅταν στρέφωμεν ἀντιθέτως τὸν κοχλίαν, ὁ ὀδοντωτὸς κρεμαστὴρ ἀνέρχεται, τὰ ἐκ ψευδαργύρου ἐλάσματα ἐξέρχονται τῆς διαλύσεως, ἡ δὲ ἠλεκτρικὴ φλὸξ αὐθωρεὶ σβέννυται.

Ἤδη ὅσον ἀφορᾷ τὴν μορφὴν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἄνω τοῦ ὑποβάθρου τμήματος τῆς λυχνίας δύναται νὰ κατασκευάζηται κατὰ βούλησιν καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν εὐφυΐαν τοῦ κατασκευαστοῦ, ὡς π.χ. ἡ ἐξ ἄνθρακος θρυαλλὶς δύναται νὰ κρατῆται ἐν τῇ χειρὶ ἀγάλματος τινὸς καὶ ἰδίᾳ *τῆς ἐλευθερίας φωτιζούσης τὸν κόσμον*, ὅπως ἐφαντάσθη κατὰ πρῶτον ὁ ἐφευρετὴς τοῦ εἴδους τούτου τῆς λυχνίας.

Καθ' ἣν στιγμὴν γράφομεν τὴν περιγραφὴν τῆς λυχνίας ταύτης, αὕτη δὲν κατέστη ἔτι κτῆμα τοῦ κοινοῦ, εὑρίσκεται εἰσέτι ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν σκαπανέων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου καὶ ἀναμένει ἐκεῖ μόνον ὀλίγας τελευταίας τελειοποιήσεις, ὅπως παραδοθῇ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν.

*
* *

Τὰ ἐν τοῖς πρώτοις χρονικοῖς ἡμῶν μνημονευθέντα ἠλεκτρικὰ κοσμήματα νεωστὶ ἐπλουτίσθησαν δι' ἑνὸς ἔτι τοιούτου κοσμήματος πρωτοτύπου καὶ εἰφυεστάτου.

Ἀμερικανός τις γνωστὸς διὰ τὰς σπουδαίας μελέτας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς ἐφαντάσθη καὶ κατεσκεύασε καρφίδα λαιμοδέτου, ἧς ἡ κεφαλὴ μεγάλη ὡς μέσου μεγέθους μαργαρίτης εἶναι οὐδὲν ἄλλο ἢ μικροσκοπικὴ ἠλεκτρικὴ λυχνία.

Ὁ λυχνίσκος οὗτος συγκοινωνεῖ διὰ μεταλλικοῦ ἀφανοῦς νηματιδίου μετὰ μικροῦ συμπυκνωτῆρος κεκρυμμένου ἐντὸς θυλακίου τινὸς τοῦ ὑπενδύτου, ὅστις δύναται νὰ τρέφῃ τὸν σπινθηρίζοντα τοῦτον λυχνίσκον 5 συνεχεῖς ὥρας.

Οἱ ἀδάμαντες αὐτοὶ ὠχριῶσι πρὸ τοῦ μικροσκοπικοῦ τούτου ἡλίου.

*
* *

Πρὶν ἔτι σήμερον περατώσωμεν τὰ ἠλεκτρικά μας, ἀναγγέλλομεν τὴν *ὁριστικὴν* σύστασιν ἐνταῦθα τῆς *Διεθνοῦς ἠλεκτρικῆς Ἑταιρίας*, περὶ ἧς ἐνεφέραμεν ἤδη εἰς προηγούμενον ἄρθρον μας. Ἡ ἑταιρία προσέφερε τὴν τιμητικὴν τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἕδραν πρὸς τὸν λόγιον ὑπουργὸν τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων κ. **Cochery**, ὅστις προθύμως ἀπεδέξατο τὴν τιμὴν ταύτην καὶ αὐθορμήτως παρεχώρησε διαμέρισμα τοῦ ὑπουργείου του διὰ τὴν προσωρινὴν ἐγκατάστασιν τοῦ γραφείου τῆς ἑταιρίας.

Εἰς τὴν ἑταιρίαν ταύτην, ἥτις περιλαμβάνει πολλοὺς ἀκαδημαϊκοὺς καὶ ἄλλους ἐξέχοντας ἐπιστήμονας, εἰσὶ δεκτοὶ ὡς *μέλη ἐλεύθερος πᾶς Γάλλος ἢ ξένος*, ὅστις ὑπὸ οἱονδήποτε τίτλον, ἐνδιαφέρεται εἰς τὴν πρόοδον τοῦ τε θεωρητικοῦ καὶ ἐφηρμοσμένου ἠλεκτρισμοῦ.

Ἡ ἐτησία εἰσφορὰ τῶν μελῶν εἶναι εἴκοσι φράγκα.

Τοῦτο εἰς γνῶσιν τῶν ἡμετέρων ἐν Ἑλλάδι ἐπιστημόνων καὶ ἐνδιαφερομένων!

Παρίσιοι, 19 Ὀκτωβρίου (ἔ.ν.) 1883. Φ*

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΔΕΣ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς πόλεως τοῦ Βερολίνου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἐμπόρου Δ... εὑρίσκονται τὰ ἑξῆς τρία γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου ὡς ἐπίγραμμα:

P. P. P.

Τὰ τρία ταῦτα γράμματα ἀποτελοῦσι τέσσαρας φράσεις, ὧν ἡ ἑρμηνεία εἶνε ἡ ἀκόλουθος:

Piper peperit pecuniam.
Pecunia peperit pompam.
Pompa peperit pauperiem.
Pauperies peperit pietatem.

ἤτοι

Π. Π. Π.
Πέπερι παρήγαγε πλοῦτον.
Πλοῦτος παρήγαγε πολυτέλειαν.
Πολυτέλεια παρήγαγε πενίαν.
Πενία παρήγαγε πίστιν.

Ν. Ι. Α.

ΠΛΟΙΑ ΕΚ ΧΑΡΤΟΥ

Ἀνεφέραμεν ἄλλοτε τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ χάρτου εἰς κατασκευὴν τροχῶν, τροχιῶν σιδηροδρομικῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Ἰδοὺ νῦν μανθάνομεν τὴν ἐξ αὐτοῦ κατασκευὴν καὶ . . . πλοίων. Ἓν τοιοῦτον χαρτόπλοιον, 20 ποδῶν μῆκος ἔχον καὶ 5 πλάτος, κατασκευασθὲν ὑπὸ γνωστῆς Ἑταιρίας ἐν Πιττσβούργῳ τῆς Ἀμερικῆς καθειλκύσθη πρό τινος ἐκ τῶν ναυπηγείων αὐτῆς, εἶνε δ' ἐντελῶς ἀδιάβροχον. Οἱ κατασκευασταὶ τοῦ πρωτοφανοῦς τούτου πλοίου θεωροῦσιν ὡς σπουδαῖον προτέρημα τοῦ συμπεπιεσμένου χάρτου εἰς ναυπήγησιν πλοίων τὴν ἐλαφρότητα αὐτοῦ. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νῦν ἕλκει βάρος ἄνευ τῆς μηχανῆς μόνον 1000 λιτρῶν. Ἐφωδιάσθη δὲ διὰ τελειοτάτης ἀτμομηχανῆς, ἐκτελούσης ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτῆς 2 χιλιάδας στροφὰς κατὰ πᾶν λεπτόν, καὶ παρεχούσης οὕτω εἰς τὸ πλοῖον μεγίστην ταχύτητα.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δύο ἀδελφαί, γεροντοκόραι, ὀφείλουσι κατά τινα δίκην νὰ δηλώσωσι τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἡλικίαν των ἐνώπιον δικαστοῦ, ὅστις τὰς γνωρίζει ἐκ νηπιακῆς των ἔτι ἡλικίας.

Ἡ νεωτέρα, κόρη εἰλικρινὴς καὶ ἄνευ φιλαρεσκείας, ὁμολογεῖ γενναίως τὰ 37 της ἔτη.

Ἔρχεται ἔπειτα ἡ σειρὰ τῆς πρωτοτόκου, ἥτις εἶνε λίαν φιλάρεσκος:

— Τί ἡλικίαν ἔχετε, κυρία;

— Τριακοντάενός ἐτῶν.

— Πολὺ καλά, λέγει μειδιῶν ὁ δικαστής.

Καὶ πρὸς τὸν γραμματέα στρεφόμενος, ὅστις ἐγνώριζεν ἐπίσης τὰς δύο κυρίας, προσθέτει·

— Προσέξετε μὴ κάμετε λάθος· τὴν πρωτότοκον θὰ γράψετε νεωτέραν!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ νοῦς τοῦ ἀσχολουμένου ἀνθρώπου εἶνε ὡς οἰκία κατοικουμένη, ἐνῷ ὁ νοῦς τοῦ ἀργοῦ εἶνε ὡς ἔρημον κτίριον· ὅταν δὲ εὑρίσκῃ ὁ πειρασμὸς ἠνεωγμένας τὰς θύρας, εἰσέρχεται φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ὅμιλον τῶν κακῶν σκέψεων.

Ταχύτερον σκληρύνεται ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ πλούτῳ ἢ ἐν ὠὸν ἐν τῷ βράζοντι ὕδατι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πῶς κρίνουσιν οἱ Κινέζοι περὶ τηλεγράφου. Οὐδαμῶς φαίνεται μετεβλήθησαν οἱ Κινέζοι μετὰ τοσούτων αἰώνων πάροδον. Ἂν ἄλλοτε εἶχον ἐγείρει τὸ περιώνυμον σινικὸν τεῖχος ὅπως διαχωρίζῃ αὐτοὺς τοῦ λοιποῦ κόσμου, ἂν ἐπὶ χιλιετηρίδας στερρῶς ἔμειναν προσπεφυκότες εἰς τὰς προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας των, καὶ οἱ σήμερον Κινέζοι μεθ' ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ αἰῶνος εἰς ἃς ἀναγκάζονται ἑκόντες ἄκοντες νὰ ὑποκύψωσιν, ἐν τούτοις ἀναμιμνησκόμενοι τοῦ ἀρχαίου μίσους αὐτῶν κατὰ παντὸς νεωτερισμοῦ, διὰ δυσπίστου βλέμματος θεωροῦσι καὶ τὰς εὐεργετικωτάτας ἔτι τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων εἰσαγομένας εἰς Κίναν. Παράδειγμα τούτου ἔστω ἡ ἑπομένη παραδοξολόγος κρίσις περὶ τοῦ τηλεγράφου, ὃν ἐφημερίς τις τῆς Σαγκάης τὸ *Οὐράνιον Κράτος* ἀποπειράται ν' ἀποδείξῃ αὐτόχρημα... ἐπιζήμιον!

«Καὶ πρῶτον, γράφει, ἡ διὰ τηλεγράφου ἀνταποκρισις στοιχίζει πολὺ ἀκριβά. Ηὔξησε τὰς γενικὰς δαπάνας παντὸς ἐμπορικοῦ οἴκου ἀπὸ 2,000 εἰς 10,000 δολλάρ. κατ' ἔτος, ἄνευ ἰσοσταθμοῦ ὠφελείας. Γίνεται αἰτία σπουδαιοτάτης ἀπωλείας χρόνου· ἕνεκα τῆς ὑπερόγκου πληρωμῆς δι' ἑκάστην λέξιν συνετάχθησαν τηλεγραφικοὶ κώδικες λίαν περίπλοκοι. Ἐπειδὴ ἐν τοῖς κώδιξι τούτοις γίνεται χρῆσις ὅλων τῶν γλωσσῶν, οἱ δὲ ὑπάλληλοι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὰς γινώσκωσιν ὅλας, τὰ λάθη εἶνε συχνότατα.

»Ἄλλοτε ἠκούομεν μετ' εὐχαριστήσεως τὸ κανονοβόλημα τὸ ἀγγέλλον τὴν ἄφιξιν τοῦ ἀτμοπλοίου, τὸ ὁποῖον ἐκόμιζε σωρὸν ἐφημερίδων καὶ εἰδήσεων· ὁ τηλέγραφος κατέστρεψε τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην. Οὐδεὶς πλέον ὑπάρχει λογικὸς συνειρμὸς ἐν ταῖς κατὰ τμήματα καὶ ῥάκη ἀφικνουμέναις εἰδήσεσιν ἐκ τῶν ἐφημερίδων τῶν Ἰνδιῶν, τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου ἢ τῆς Αὐστραλίας, ἐνίοτε μάλιστα συγχρόνως ἐξ ὅλων τούτων τῶν χωρῶν· ἡ ἀσυναρτησία καὶ ἡ ἀντίφασις τῶν εἰδήσεων τούτων ἀφαιρεῖ συνήθως ἀπ' αὐτῶν πᾶσαν σημασίαν. Ἄλλοτε ἠδυνάμεθα μεθοδικώτατα νὰ παρακολουθῶμεν τὰς λεμβοδρομίας τῆς Ὀξωνίας, τοῦ Κάμπριτζ, τὰς ἱπποδρομίας τοῦ Δέρβυ ἢ πάντα ἄλλον ὁμοίας φύσεως ἀγῶνα· σήμερον εἶνε γνωστὸν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν, πρὶν οὐδὲν λεπτομερῶς μάθωμεν περὶ τοῦ τρόπου τῆς τελέσεως αὐτῶν, τὸ δὲ πνεῦμα ἡμῶν ἱκανοποιεῖται ἀκριβῶς ὅσον καὶ ὁ στόμαχός μας ἂν παρείχομεν εἰς αὐτὸν ὀλίγον ἐκχύλισμα Λετβιχ ἀντὶ πολυόψου γεύματος. Ὁ βίος θὰ ἦτο ἀσυγκρίτως εὐαρεστότερος, ἐπιλέγει συμπεραίνων ὁ συντάκτης τοῦ *Οὐρανίου Κράτους*, ἂν οἱ σοφοὶ δὲν εἶχον ἐπινοήσει τὸν ἠλεκτρικὸν τηλέγραφον».

***

Ἔχουσι συνείδησιν τῶν περὶ αὐτὰ πράξεων τὰ ζῷα, ἰδίᾳ δὲ τὰ κατοικίδια; Ὅταν λαμβάνωμεν παραδείγματος χάριν ἀλεκτορίδα τινὰ ἀπὸ τοῦ ὀρνιθῶνος καὶ σφάζωμεν αὐτὴν πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἀλέκτορος, καὶ τῶν ἄλλων

ὀρνίθων, ἀπαθεῖς μένουσιν ἢ φρίσσουσιν ἐπὶ τῷ θεάματι ;

Τῆς ἐρωτήσεως ταύτης τὴν ἀπάντησιν παρέχει ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον κατάλληλος περιώνυμος Κλαύδιος Βερνάρδος, διὰ τοῦ ἑπομένου ἀνεκδότου.

«Κατεγινόμην εἰς δύσκολόν τινα ἐργασίαν ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μου, ὀλίγον ἀπέχοντι ἀπὸ τοῦ ὀρνιθῶνος. Ἰσχυρὰ κραυγὴ τοῦ ἀλέκτορος, πολλάκις ἐπαναληφθεῖσα, μὲ παρηνώχλει, ἐφ' ᾧ ἀπεφάσισα νὰ ἐπιβάλω σιγὴν εἰς τὸν θορυβώδη μου γείτονα· φθάσας εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ ὀρνιθῶνος, ἰδοὺ τί εἶδον· αἱ ἀλεκτορίδες πᾶσαι εἰς ὅμιλον ἦσαν συνηγμέναι μὲ θλιβερὸν ἦθος· ὁ ἀλέκτωρ ἀπεμακρύνθη αὐτῶν, προὐχώρησε πρός με καὶ θεωρῶν με ἀτενῶς ἤρχιζε φωνάζων ἀγνοῶ τι, ἀλλ' οὕτως ὥστε ἐπείσθην ὅτι ἤθελε νὰ μοὶ εἴπῃ τι. Δὲν θὰ ἐνόουν τίποτε, ἐννοεῖται, ἂν δὲν παρετήρουν ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἔστρεφε τὴν κεφαλήν του πρὸς γωνίαν τινὰ τοῦ ὀρνιθῶνος.

»Παρακολουθήσας διὰ τοῦ βλέμματός μου τὴν κίνησιν ταύτην διέκρινα ὀρνίθιον κατὰ γῆς κείμενον. Εἰσῆλθον εἰς τὸν ὀρνιθῶνα καὶ εἶδον ὅτι τοῦ ταλαιπώρου πτηνοῦ ἡ κεφαλὴ εἶχε συσφιγχθῆ μεταξὺ δύο μεγάλων πετρῶν. Ἐνόμισα ὅτι εἶχεν ἀποθάνει, ἀλλὰ ἔζη· ἀφήρεσα μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν πετρῶν καὶ ἀνηγέρθη ζωηρῶς.

»Ὁ ἀλέκτωρ, πλησιάσας πρὸς ἐμέ, ἐτόνισεν ἀληθὲς χαρᾶς ἆσμα· αἱ ἀλεκτορίδες διεσκορπίσθησαν καὶ ὁ ὀρνιθὼν ἀνέλαβε πάλιν τὴν κίνησιν αὐτοῦ καὶ τὴν φαιδρότητα.

»Ἐπανῆλθον εἰς τὸ ἔργον μου, σκεπτικὸς καὶ σχεδὸν ἔντρομος. Καλῶς εἶχα ἴδει ἢ μήπως ἦτο ἀπατηλή τις ὀπτασία ;»

***

Ἐν τῷ μεγάλῳ δουκάτῳ τῆς Φιλλανδίας ἐγεννήθη ἀπό τινος νέα αἵρεσις, τῆς ὁποίας τὰ μέλη αὐτοαπεκλήθησαν μετριοφρόνως «οἱ κατ' ἐξοχὴν καθαροί». Βάσις τῆς διδασκαλίας αὐτῶν εἶνε ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε ὑπερτέρα τοῦ ἀνδρός, καὶ αὕτη πρέπει νὰ διέπῃ καὶ κυβερνᾷ τὴν οἰκογένειαν. Πανταχοῦ ὅπου εἰσήχθη ἡ νέα αἵρεσις γυνή τις, ὑπὸ τῶν ἄλλων διοριζομένη, ἐνασκεῖ τὴν ἀνωτάτην κυριαρχίαν καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλῃ ποινὰς καὶ τὰς αὐστηροτάτας ἔτι. Τινὲς δὲ τῶν γυναικῶν περιβάλλονται διὰ τοῦ ἀξιώματος τῆς ἐξομολογητρίας, πάντες δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ νέου δόγματος ὑποχρεοῦνται νὰ ἐξομολογῶνται εἰς αὐτὰς ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

***

Τὴν πρώτην Νοεμβρίου ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ ἐν Βερολίνῳ, ἐν τῷ αὐτόθι μεγάρῳ τῆς βιομηχανίας, ἔκθεσις εἰδικὴ *ἐνδεδυμένων πλαγγόνων* (κουκλῶν). Πρὸς βράβευσιν τῶν καλλιτέρων τοιούτων προϊόντων, ἅτινα εἶνε ἡ χαρὰ τῶν παιδων, ὡρίσθησαν 3 βραβεῖα ἐκ 300, 200 καὶ 100 μάρκων, τὰ ὁποῖα ἀπονεμηθήσονται κατὰ τὰς ἀποφάσεις ἀγωνοδίκου Ἐπιτροπῆς ἐξ εἰδημόνων ἀνδρῶν συγκεκροτημένης. Πλὴν δὲ τοῦ χρηματικοῦ βραβείου δοθήσεται εἰς τὰ πρωτεύοντα καὶ δίπλωμα ἴδιον. Ὡς ἐκθέται γενήσονται δεκτοὶ οὐ μόνον οἱ εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς βιομηχανίας ἀσχολούμενοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἰδιῶται φιλότεχνοι. Ἀξία σημειώσεως εἶνε ἡ ἔκθεσις αὕτη οὐ μόνον διὰ τὴν πρωτοτυπίαν αὐτῆς, ἀλλὰ διότι ἀποβλέπει καὶ εἰς σκοπόν λίαν πρακτικόν, τουτέστι τὴν βελτίωσιν καὶ τὴν ἐπὶ τὸ καλλιτεχνικώτερον κατασκευὴν τῶν προσφιλεστέρων παιγνιδίων τῶν παιδίων.

***

Ἐπ' ἐσχάτων ἐγένοντο ἐν Βρυξέλλαις ἐπισήμως τὰ ἐγκαίνια τοῦ αὐτόθι ἀνεγερθέντος μεγαλοπρεπεστάτου μεγάρου τῶν δικαστηρίων. Τὸ ὄντως θαυμάσιον ἵδρυμα τοῦτο ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ἐν μέρει εἶνε ἐκτισμένη ἡ πόλις τῶν Βρυξελλῶν· εἶνε δὲ περίοπτον πανταχόθεν, δεσπόζον διὰ τοῦ κολοσσιαίου αὐτοῦ ὄγκου τῆς πόλεως.

Τὸ Μέγαρον τοῦτο τῶν δικαστηρίων εἶνε τὸ μέγιστον τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὑπαρχόντων οἰκοδομημάτων, κατέχει δὲ χῶρον 26,000 τετραγωνικῶν μέτρων. Ὁ Ἅγιος Πέτρος τῆς Ῥώμης κατέχει ἐπιφάνειαν μόνον 21,192 μέτρων, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων ἐν Λονδίνῳ 14,693, ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς Κολωνίας 7,356, ἡ δὲ Παναγία τῶν Παρισίων μόνον 5,955. Τὸ ὕψος τοῦ κτιρίου εἶνε 118 μέτρων· τὸ δὲ τοῦ θόλου ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῆς κεντρικῆς αἰθούσης εἶνε 97μ. 50. Περιλαμβάνει δὲ 27 μεγάλας αἰθούσας καὶ 245 μικροτέρας καὶ ἄλλα δωμάτια.

Τὸ λαμπρὸν οἰκοδόμημα εἶνε ἔργον τοῦ Βέλγου ἀρχιτέκτονος **Poelaert**, ὅστις ἀπέθανε τῷ 1879, πρὶν ἢ ἴδῃ συντετελεσμένον τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ὠκοδομήθη δὲ εἰς ἔτη 17 δαπάνῃ τοῦ Κράτους, συμποσωθείσῃ εἰς 45 ἑκατομμύρια φράγκων.

Τὸν θεώμενον τὸ μνημεῖον τοῦτο καταπλήττει μάλιστα ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ· ὁ ὀφθαλμὸς θαμβοῦται ἐκ τοῦ ἀμετρήτου πλήθους τῶν κλιμάκων, διαδρόμων, στοῶν, κιγκλιδωμάτων, στηλῶν καὶ τῶν πολλῶν ὀρόφων, ἐφ' ὧν πάντων ἀνυψοῦται ὁ θόλος. Εἶνε δ' ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐτοῦ μίγμα πρωτότυπον καὶ γραφικὸν ἑλληνικοῦ καὶ ῥωμαϊκοῦ ῥυθμοῦ.

Τέσσαρα ὑψηλὰ ὀρειχάλκινα ἀγάλματα, παριστῶντα τὴν Ἰσχύν, τὴν Δικαιοσύνην, τὴν Ἐπιείκειαν καὶ τὸν Νόμον εἰσὶ τεθειμένα περὶ τὸν Θόλον.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ «ΚΟΡΙΝΝΗΣ» ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.